

TAMMELAN KUNTA  
**HALLINTOSÄÄNTÖ**  
11.2.2025



TAMMELA

[www.tammela.fi](http://www.tammela.fi)

# SISÄLLYS

<b>I OSA</b> .....	<b>10</b>
<b>Hallinnon ja toiminnan järjestäminen</b> .....	<b>10</b>
<b>1. luku Kunnan johtaminen</b> .....	<b>10</b>
1 § Hallintosäännön soveltaminen .....	10
2 § Kunnan johtamisjärjestelmä .....	10
3 § Esittely kunnanhallituksessa .....	11
4 § Kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävät .....	11
5 § Valtuuston puheenjohtajan tehtävät .....	11
6 § Kunnan viestintä .....	11
<b>2. luku Toimielinorganisaatio</b> .....	<b>13</b>
7 § Valtuusto.....	13
8 § Kunnanhallitus .....	13
9 § Tarkastuslautakunta .....	13
10 § Lautakunnat .....	13
11 § Kuntien yhteiset lautakunnat .....	13
12 § Vaalitoimielimet .....	13
<b>3. luku Vaikuttamistoimielimet</b> .....	<b>14</b>
13 § Nuorisovaltuusto .....	14
14 § Vanhusneuvosto .....	14
15 § Vammaisneuvosto .....	14
<b>4. luku Henkilöstöorganisaatio</b> .....	<b>15</b>
16 § Henkilöstöorganisaatio .....	15
17 § Kunnanjohtaja.....	15
18 § Toimialojen organisaatio ja tehtävät.....	16
19 § Toimialajohtajat .....	16
20 § Palvelualueiden vastuuhenkilöt .....	16
21 § Palveluyksiköiden esihenkilöt.....	16
<b>5. luku Konserniohjaus ja sopimusten hallinta</b> .....	<b>17</b>
22 § Konsernijohto.....	17
23 § Konsernijohdon tehtävät ja toimivallan jako .....	17
24 § Sopimusten hallinta .....	17
<b>6. luku Toimielinten tehtävät ja toimivallan jako</b> .....	<b>18</b>



TAMMELA

[www.tammela.fi](http://www.tammela.fi)

25 § Kunnanhallituksen tehtävät ja toimivalta .....	18
26 § Kunnanhallituksen alaisten viranhaltijoiden tehtävät ja toimivalta .....	19
27 § Sivistyslautakunnan tehtävät ja toimivalta .....	21
28 § Sivistyslautakunnan alaisten viranhaltijoiden tehtävät ja toimivalta .....	21
29 § Teknisen lautakunnan tehtävät ja toimivalta .....	23
30 § Ympäristölautakunnan tehtävät ja toimivalta .....	24
31 § Teknisen lautakunnan sekä ympäristölautakunnan alaisten viranhaltijoiden tehtävät ja toimivalta .....	25
32 § Toimivallan edelleen siirtäminen .....	29
33 § Toimivalta päättää asiakirjan antamisesta .....	29
34 § Asian ottaminen kunnanhallituksen käsiteltäväksi .....	30
35 § Kunnanhallituksen otto-oikeuden rajoitus .....	30
36 § Asian ottaminen lautakunnan käsiteltäväksi .....	30
37 § Ottokelpoisen päätöksen ilmoittaminen .....	30
<b>7. luku Toimivalta poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa .....</b>	<b>31</b>
38 § Normaalista toimivallasta poikkeaminen ja raportointi .....	31
39 § Päätösvallan käyttöön ottaminen määräajaksi kunnanhallituksen päätöksellä poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteessa .....	31
40 § Kokouskutsun määräajasta poikkeaminen .....	31
<b>8. luku Toimivalta henkilöstöasioissa .....</b>	<b>32</b>
41 § Kunnanhallituksen yleistoimivalta henkilöstöasioissa .....	32
42 § Viran perustaminen ja lakkauttaminen sekä virka- ja tehtävänimikkeen muuttaminen .....	32
43 § Virkasuhteen muuttaminen työsuhteeksi .....	32
44 § Kelpoisuusvaatimukset .....	32
45 § Haettavaksi julistaminen .....	32
46 § Palvelussuhteeseen ottaminen .....	32
47 § Ehdollisen valintapäätöksen vahvistaminen .....	33
48 § Virkaan ottaminen palvelussuhdetta koskevien uudelleenjärjestelyjen vuoksi .....	34
49 § Harkinnanvaraiset virka- ja työvapaat .....	34
50 § Muut kuin harkinnanvaraiset virkavapaat .....	34
51 § Virka- ja työehtosopimuksen harkinnanvaraisten määräysten soveltaminen .....	34
52 § Viranhaltijan siirtäminen toiseen virkasuhteeseen .....	34
53 § Sivutoimet .....	34
54 § Viranhaltijan työ- ja toimintakyvyn selvittäminen .....	35
55 § Virantoimituksesta pidättäminen .....	35
56 § Virkasuhteen ja työsuhteen muuttaminen osa-aikaiseksi .....	35
57 § Lomauttaminen .....	35
58 § Palvelussuhteen päättyminen .....	35



TAMMELA

www.tammela.fi

59 § Menetettyjen ansioiden korvaaminen.....	35
60 § Palkan takaisinperiminen .....	35
<b>9. luku Tiedonhallinnan ja asiakirjahallinnon järjestäminen .....</b>	<b>36</b>
61 § Kunnanhallituksen tiedonhallinnan tehtävät.....	36
62 § Kunnanhallituksen asiakirjahallinnon tehtävät .....	36
63 § Asiakirjahallintoa ja arkistotointa johtavan viranhaltijan tehtävät .....	36
<b>II OSA.....</b>	<b>37</b>
<b>Talous ja valvonta .....</b>	<b>37</b>
<b>10. luku Taloudenhoito.....</b>	<b>37</b>
64 § Talousarvio ja taloussuunnitelma .....	37
65 § Talousarvion täytäntöönpano .....	37
66 § Toiminnan ja talouden seuranta .....	37
67 § Talousarvion sitovuus.....	37
68 § Talousarvion muutokset .....	37
69 § Omaisuuden luovuttaminen ja vuokraaminen .....	38
70 § Poistosuunnitelman hyväksyminen .....	38
71 § Rahatoimen hoitaminen .....	38
72 § Maksuista päättäminen .....	38
73 § Asiakirjojen antamisesta perittävät maksut .....	39
<b>III OSA.....</b>	<b>40</b>
<b>Valvonta .....</b>	<b>40</b>
<b>11. luku Ulkoinen valvonta.....</b>	<b>40</b>
74 § Ulkoinen valvonta .....	40
75 § Tarkastuslautakunnan kokoukset.....	40
76 § Tarkastuslautakunnan tehtävät ja raportointi .....	40
77 § Sidonnaisuusilmoituksiin liittyvät tehtävät .....	41
78 § Tilintarkastusyhteisön valinta .....	41
79 § Tilintarkastajan tehtävät .....	41
80 § Tarkastuslautakunnan antamat tehtävät .....	41
81 § Tilintarkastuskertomus ja muu raportointi .....	41
<b>12. luku Sisäinen valvonta ja riskienhallinta.....</b>	<b>42</b>
82 § Kunnanhallituksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät.....	42
83 § Lautakunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät .....	42
84 § Viranhaltijoiden ja esihenkilöiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät.....	42



TAMMELA

www.tammela.fi

85 § Sisäisen tarkastuksen tehtävät.....	43
<b>13. luku Varautuminen ja valmiussuunnittelu.....</b>	<b>44</b>
86 § Varautuminen ja valmiussuunnittelu .....	44
<b>IV OSA .....</b>	<b>45</b>
<b>Valtuusto .....</b>	<b>45</b>
<b>14. luku Valtuuston toiminta.....</b>	<b>45</b>
87 § Valtuuston toiminnan järjestelyt.....	45
88 § Valtuustoryhmän muodostaminen ja valtuustoryhmän nimi.....	45
89 § Muutokset valtuustoryhmän kokoonpanossa .....	45
90 § istumajärjestys.....	46
<b>15. luku Valtuuston kokoukset.....</b>	<b>47</b>
91 § Valtuuston varsinainen kokous ja sähköinen kokous.....	47
92 § Kokouskutsu .....	47
93 § Esityslista.....	47
94 § Sähköinen kokouskutsu .....	48
95 § Esityslistan ja liitteiden julkaiseminen kunnan verkkosivuilla .....	48
96 § Jatkokokous.....	48
97 § Varavaltuutetun kutsuminen.....	48
98 § Läsnäolo kokouksessa .....	48
99 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus .....	49
100 § Kokouksen johtaminen .....	49
101 § Puheenjohtajan luovuttaminen varapuheenjohtajalle .....	49
102 § Tilapäinen puheenjohtaja .....	49
103 § Esteellisyys.....	49
104 § Asioiden käsittelyjärjestys .....	50
105 § Puheenvuorot .....	50
106 § Pöydällepano ja asian palauttaminen valmisteltavaksi .....	51
107 § Ehdotukset ja keskustelun päättäminen.....	51
108 § Ilman äänestystä syntyvän päätöksen toteaminen .....	51
109 § Äänestykseen otettavat ehdotukset .....	51
110 § Äänestystapa ja äänestysjärjestys .....	51
111 § Äänestyksen tuloksen toteaminen .....	52
112 § Toimenpidealoite .....	52
113 § Pöytäkirjan laatiminen ja tarkastaminen.....	52
114 § Päätösten tiedoksianto kunnan jäsenille .....	52



TAMMELA

www.tammela.fi

## 16. luku Enemmistövaali ja suhteellinen vaali .....53

115 § Vaaleja koskevat yleiset määräykset .....	53
116 § Enemmistövaali .....	53
117 § Valtuuston vaalilautakunta .....	53
118 § Ehdokaslistojen laatiminen.....	53
119 § Ehdokaslistojen jättäminen ja vaalitoimituksen nimenhuuto .....	54
120 § Ehdokaslistojen tarkastus ja oikaiseminen.....	54
121 § Ehdokaslistojen yhdistelmä .....	54
122 § Suhteellisen vaalin toimittaminen .....	54
123 § Suhteellisen vaalin tuloksen toteaminen .....	54

## 17. luku Valtuutettujen aloite- ja kyselyoikeus .....55

124 § Valtuutettujen aloitteet.....	55
125 § Kunnanhallitukselle osoitettava kysymys .....	55
126 § Kyselytunti .....	55

## V OSA ..... 56

## Päätöksenteko- ja hallintomenettely muissa toimielimissä kuin valtuustossa ..... 56

### 18. luku Kokousmenettely .....56

127 § Määräysten soveltaminen .....	56
128 § Toimielimen päätöksentekotavat.....	56
129 § Sähköinen kokous .....	56
130 § Sähköinen päätöksentekomenettely .....	57
131 § Kokousaika ja -paikka .....	57
132 § Kokouskutsu .....	57
133 § Sähköinen kokouskutsu .....	57
134 § Esityslistan ja liitteiden julkaiseminen kunnan verkkosivuilla .....	57
135 § Jatkokokous.....	58
136 § Varajäsenen kutsuminen.....	58
137 § Läsnäolo kokouksessa .....	58
138 § Kunnanhallituksen edustaja muissa toimielimissä .....	58
139 § Kokouksen julkisuus.....	59
140 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus .....	59
141 § Tilapäinen puheenjohtaja .....	59
142 § Kokouksen johtaminen ja puheenvuorot .....	59
143 § Kokouskutsussa mainitsemattoman asian käsittely.....	59



TAMMELA

www.tammela.fi

144 § Esittelijät .....	59
145 § Esittely .....	60
146 § Esteellisyys .....	60
147 § Pöydällepano ja asian palauttaminen valmisteltavaksi .....	60
148 § Ehdotukset ja keskustelun päättäminen .....	60
149 § Ilman äänestystä syntyvän päätöksen toteaminen .....	61
150 § Äänestykseen otettavat ehdotukset .....	61
151 § Äänestys ja vaali .....	61
152 § Pöytäkirjan laatiminen ja tarkastaminen .....	61
153 § Päätösten tiedoksianto kunnan jäsenelle .....	62

## **19. luku Muut määräykset ..... 64**

154 § Aloiteoikeus .....	64
155 § Aloitteen käsittely .....	64
156 § Aloitteen tekijälle annettavat tiedot .....	64
157 § Asiakirjojen allekirjoittaminen .....	64
158 § Todisteellisen tiedoksiannon vastaanottaminen .....	65

## **VI OSA ..... 66**

### **Luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteet ..... 66**

#### **20. luku Luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteet ..... 66**

159 § Soveltamisala .....	66
160 § Kokouspalkkiot .....	66
161 § Palkkio lisätunneilta .....	67
162 § Kokouspalkkio kahdesta tai useammasta toimielimen kokouksesta .....	67
163 § Vuosipalkkiot .....	67
164 § Osallistuminen toisen toimielimen kokoukseen .....	68
165 § Muut kokoukset ja tilaisuudet .....	68
166 § Palkkio toimituksista .....	69
167 § Kokouksen peruuntuminen .....	69
168 § Luottamushenkilön palkkio sihteerin/pöytäkirjanpitäjän tehtävästä .....	69
169 § Palkkion maksamisen edellytykset .....	69
170 § Palkkioiden maksaminen .....	70
171 § Ansionmenetyksen ja muiden kustannusten korvaaminen .....	70
172 § Matkakustannusten korvaaminen .....	70
173 § Tarkemmat ohjeet .....	70



**TAMMELA**

www.tammela.fi





Hallintosääntö tulee voimaan 1.1.2025 ja korvaa aikaisemman 11.6.2024 voimaan tulleen hallintosäännön. Muutokset on tehty 1.1.2025 voimaan tulleen uuden rakentamislain (751/2023) sekä rakentamislain voimaantulon yhteydessä maankäyttö- ja rakennuslaista kumottujen rakentamisen säädösten vuoksi. Samasta ajankohdasta maankäyttö- ja rakennuslaista jäljelle jäävän lain nimi muuttui alueidenkäyttölaiksi.



# I OSA

## Hallinnon ja toiminnan järjestäminen

### 1. luku Kunnan johtaminen

#### 1 § Hallintosäännön soveltaminen

Tammelan kunnan hallinnon ja toiminnan järjestämisessä sekä päätöksenteko- ja kokousmenettelyssä noudatetaan tämän hallintosäännön määräyksiä, ellei laissa ole toisin säädetty.

Kunnanhallitus antaa tarvittaessa ohjeita hallintosäännön soveltamisesta.

#### 2 § Kunnan johtamisjärjestelmä

Kunnan johtaminen perustuu kuntastrategiaan, taloussuunnitelmaan, talousarvioon sekä muihin valtuuston päätöksiin.

Valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta, käyttää kunnan päätösvaltaa ja siirtää toimivaltaansa hallintosäännön määräyksillä.

Kunnanhallitus vastaa valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta.

Kunnanhallitus johtaa kunnan toimintaa, hallintoa ja taloutta. Kunnanhallitus vastaa kunnan toiminnan yhteensovittamisesta, omistajaohjauksesta ja kunnan henkilöstöpolitiikasta sekä huolehtii kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan, sopimushallinnan ja sisäisen tarkastuksen järjestämisestä. Kunnanhallitus vastaa hyvinvointialueen kanssa käytävistä tehtävien hoitamiseen liittyvää yhteistyötä, tavoitteita ja työnjakoa koskevista neuvotteluista.

Kunnanjohtaja johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnan hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa. Kunnanjohtaja vastaa asioiden valmistelusta kunnanhallituksen käsiteltäväksi.

Kunnan johtoryhmä työskentelee kunnan strategian mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi yhteistyössä henkilöstön kanssa. Kunnanjohtaja nimeää johtoryhmän jäsenet.

Kunnan yhteistoimintaryhmän tehtäviin kuuluvat myös työsuojeluun liittyvät asiat. Yhteistoimintaryhmän toimikausi määräytyy työsuojelutoimintakausien mukaisesti. Tammelan kunnan yhteistoimintasopimus määrittelee yhteistyötoimikunnan kokoonpanon. Kunnanhallitus valitsee keskuudestaan edustajan ja varaedustajan yhteistyötoimikuntaan ja merkitsee toimikunnan kokoonpanon tietoonsa saatetuksi.

Kunnassa on normaaliolojen ja poikkeusolojen häiriötilanteita varten valmiusjohtoryhmä, jota johtaa kunnanjohtaja. Kunnanjohtaja nimeää valmiusjohtoryhmän jäsenet.



TAMMELA

[www.tammela.fi](http://www.tammela.fi)

### 3 § Esittely kunnanhallituksessa

Kunnanhallituksen esittelijänä toimii kunnanjohtaja. Kunnanjohtajan ollessa estynyt tai esteellinen, esittelijänä toimii hänen sijaisekseen määrätty.

### 4 § Kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävät

Kunnanhallituksen puheenjohtaja

- 1) Johtaa kuntastrategian sekä kunnanhallituksen tehtävien toteuttamisen edellyttämää poliittista yhteistyötä käymällä asioiden käsittelyn vaatimia keskusteluja poliittisten ryhmien kanssa sekä pitämällä sopivin tavoin yhteyttä kunnan asukkaisiin ja muihin sidosryhmiin.
- 2) Vastaa kunnanjohtajan johtajasopimuksen valmistelusta ja huolehtii kunnanhallituksen ja valtuuston kytkemisestä valmisteluprosessiin tarkoituksenmukaisella tavalla.
- 3) Vastaa siitä, että kunnanjohtajan kanssa käydään vuosittain huhtikuun loppuun mennessä tavoite- ja arviointikeskustelut.
- 4) Johtaa johtajasopimuksella sovittuja neuvotteluja kunnanjohtajan kanssa sekä vastaa kunnanhallituksen tilapäiselle valiokunnalle antaman lausunnon valmistelusta.
- 5) Vahvistaa kunnanjohtajan vuosiloman.
- 6) Myöntää kunnanjohtajalle sellaisen virkavapauden, jonka saamiseen viranhaltijalla on lainsäädännön tai virka- ja työehtosopimuksen nojalla ehdoton oikeus.
- 7) Pyytää kunnanjohtajan terveydentilaa koskevia tietoja ja määrää terveydentilaa koskeviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin.
- 8) Päättää kunnanjohtajan ulkomaille suuntautuvista virkamatkoista.
- 9) Hyväksyy kunnanjohtajan yli 3 vuorokautta kestävät koulutukset ja matkat.

### 5 § Valtuuston puheenjohtajan tehtävät

Valtuuston puheenjohtaja edistää avointa tiedonkulkua sekä valtuustotyöskentelyn vastuullisuutta ja tuloksellisuutta. Puheenjohtaja pitää myös huolta järjestyksestä valtuuston kokouksessa.

Valtuuston puheenjohtajan tehtäviin kuuluu mahdollisen valtuustosopimuksen laatiminen yhdessä valtuustoryhmien puheenjohtajien kanssa.

### 6 § Kunnan viestintä

Kunnanhallitus johtaa kunnan viestintää ja tiedottamista kunnan toiminnasta.

Kunnanhallitus hyväksyy yleiset ohjeet viestinnän ja tiedottamisen periaatteista sekä nimeää viestinnästä vastaavat viranhaltijat.

Toimielimet luovat omalla toimialallaan edellytyksiä läpinäkyvälle toiminnalle asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa.

Kunnanhallitus, lautakunnat, kunnanjohtaja sekä toimialojen johtavat viranhaltijat huolehtivat, että kunnan asukkaat ja palvelujen käyttäjät saavat riittävästi tietoja valmisteltavina

olevista yleisesti merkittävistä asioista ja voivat osallistua ja vaikuttaa näiden asioiden valmisteluun. Viestinnässä käytetään selkeää ja ymmärrettävää kieltä ja otetaan huomioon kunnan eri asukasryhmien tarpeet.

Kunnanjohtaja vastaa kunnan ulkoisesta viestinnästä kunnanhallituksen määrittämien periaatteiden mukaisesti.



## 2. luku Toimielinorganisaatio

### 7 § Valtuusto

Valtuustossa on 27 valtuutettua.

### 8 § Kunnanhallitus

Kunnanhallituksessa on 7 jäsentä, joista valtuusto valitsee kunnanhallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajat. Ennen puheenjohtajiston valintaa valtuusto päättää varapuheenjohtajien lukumäärästä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Kunnanhallituksen toimikausi on valtuuston toimikauden pituinen, ellei sitä valittaessa päätetä muusta toimikaudesta.

### 9 § Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnassa on 5 jäsentä, joista valtuusto valitsee lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

### 10 § Lautakunnat

Sivistyslautakunnassa on 7 jäsentä.

Teknisessä lautakunnassa on 7 jäsentä.

Ympäristölautakunnassa on 7 jäsentä.

Valtuusto valitsee lautakuntien jäsenistä puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

### 11 § Kuntien yhteiset lautakunnat

#### Forssan kaupungin jätelautakunta

Forssan kaupungin toimii Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n yhteistoiminta-alueen kuntien yhteisenä jätehuoltoviranomaisena. Jätelautakunnassa on yksi jäsen kustakin yhteistoiminta-alueen kunnasta.

### 12 § Vaalitoimielimet

Keskusvaalilautakunnasta, vaalilautakunnista ja vaalitoimikunnista säädetään vaalilaissa.

### 3. luku Vaikuttamistoimielimet

#### 13 § Nuorisovaltuusto

Kunnanhallitus asettaa nuorisovaltuuston valtuustokausittain. Kunnanhallitus hyväksyy nuorisovaltuustolle toimintasäännön, jossa todetaan muun muassa toimielimen lakisääteiset ja mahdolliset muut tehtävät, jäsenten lukumäärä ja valintatapa, toimikausi, erottaminen kesken toimikauden, kokous- ja toimintakäytännöt, puheenjohtajan valinta, sihteerin tehtävien hoitaminen, toimintasuunnitelman laatiminen ja toimintakertomuksen antaminen sekä yhteistyö hyvinvointialueen vastaavan vaikuttamistoimielimen kanssa.

Nuorisovaltuuston nimeämällä jäsenellä ja hänen estyneenä ollessaan varajäsenellä on läsnäolo- ja puheoikeus valtuustossa, sivistyslautakunnassa, teknisessä lautakunnassa ja ympäristölautakunnassa. Nuorisovaltuuston edustaja ei voi olla läsnä kokouksissa salassa pidettävien asioiden käsittelyn aikana.

#### 14 § Vanhusneuvosto

Kunnanhallitus asettaa vanhusneuvoston valtuustokausittain. Kunnanhallitus hyväksyy vanhusneuvostolle toimintasäännön, jossa todetaan muun muassa toimielimen lakisääteiset ja mahdolliset muut tehtävät, jäsenten lukumäärä ja valintatapa, toimikausi, erottaminen kesken toimikauden, kokous- ja toimintakäytännöt, puheenjohtajan valinta, sihteerin tehtävien hoitaminen, toimintasuunnitelman laatiminen ja toimintakertomuksen antaminen sekä yhteistyö hyvinvointialueen vastaavan vaikuttamistoimielimen kanssa.

#### 15 § Vammaisneuvosto

Forssan seudun vammaisneuvosto on Forssan kaupungin sekä Humppilan, Jokioisten, Tammen ja Ypäjän kuntien, niiden alueella toimivien vammaisjärjestöjen sekä vammaisten henkilöiden ja heidän omaistensa seudullinen yhteistyöelin.

Vammaisneuvoston toimikausi on valtuustokausi. Forssan kaupungin hallitus nimeää vammaisneuvoston jäsenet kuntien ja järjestöjen esitysten perusteella. Vammaisneuvoston järjestöjäsenet valitsevat keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Seudun kunnat sopivat neuvoston sihteerin valinnasta, toimikaudesta ja kustannusten korvaamisesta.

## 4. luku Henkilöstöorganisaatio

### 16 § Henkilöstöorganisaatio

Tammelan kunnan henkilöstöorganisaatio jakautuu toimialoihin ja palvelualueisiin.

Hallinto- ja kehittämispalvelut sisältävät

- hallinnon ja talouden palvelualueen sekä
- elinvoiman ja työllisyyden palvelualueen
- hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelualueen

Sivistyspalvelut sisältävät

- varhaiskasvatuksen palvelualueen
- perusopetuksen palvelualueen sekä
- vapaa-ajan palvelualueen

Tekniset palvelut sisältävät

- kiinteistöjen palvelualueen,
- yhdyskuntatekniikan palvelualueen,
- vesihuollon palvelualueen,
- ruoan ja puhdistuksen palvelualueen sekä
- kaavoituksen ja lupien palvelualueen.

Palvelualueet jakautuvat palveluyksiköihin.

Toimialaa johtaa toimialajohtaja, jonka valitsee ja nimittää kunnanhallitus.

Viraston päällikkönä toimii kunnanjohtaja, joka päättää toimialojen välisestä tehtävien jaosta ja toimialojen välisestä henkilöstön työnjaosta.

Toimialajohtaja päättää palvelualueiden välisestä tehtävien jaosta ja niiden välisestä henkilöstön työnjaosta. Toimialajohtaja päättää myös palvelualueen esimiehistä.

### 17 § Kunnanjohtaja

Kunnanjohtaja vastaa kunnanhallituksen toimialan toiminnasta sekä johtaa ja kehittää toimintaa kunnanhallituksen alaisuudessa.

Kunnanjohtaja vastaa elinvoimaan liittyvistä asioista.

Kunnanjohtajan sijaisena kunnanjohtajan ollessa estynyt tai esteellinen toimii talous- ja hallintojohtaja. Talous- ja hallintojohtajan ollessa estynyt kunnanjohtajan sijaisena toimii virkaiältään vanhin toimialajohtaja.

### 18 § Toimialojen organisaatio ja tehtävät

Kunnanhallitus ja lautakunnat määräävät alaisensa toimialan organisaatiosta ja tehtävistä siltä osin kuin hallintosäännössä ei ole asiasta määrätty.

Kunnanhallitus päättää toimialojen välisestä tehtäväjaosta siltä osin kuin hallintosäännössä ei ole asiasta määrätty.

### 19 § Toimialajohtajat

Hallinnon ja kehittämispalveluiden toimialaa johtaa talous- ja hallintojohtaja. Sijaisena toimii kunnanjohtaja.

Sivistyslautakunnan ja sivistyspalveluiden toimialaa johtaa sivistysjohtaja. Sijaisena toimii varhaiskasvatuspäällikkö.

Teknisen lautakunnan ja ympäristölautakunnan sekä teknisten palveluiden toimialaa johtaa tekninen johtaja. Sijaisena toimii kaavoittaja.

Toimialajohtaja vastaa toimialansa toiminnasta sekä johtaa ja kehittää toimintaa kunnanhallituksen, kunnanjohtajan ja lautakunnan alaisuudessa.

Kunnanjohtaja antaa määräyksen toimialajohtajan sijaisesta, joka hoitaa toimialajohtajan tehtäviä hänen ollessaan estynyt tai esteellinen.

### 20 § Palvelualueiden vastuuhenkilöt

Palvelualueen vastuuhenkilö vastaa palvelualueen toiminnasta sekä johtaa ja kehittää toimintaa kunnanhallituksen, lautakunnan ja toimialajohtajan alaisuudessa.

Toimialajohtaja määrää palvelualueen vastuuhenkilön sijaisen, joka hoitaa palvelualuejohtajan tehtäviä hänen ollessa estynyt tai esteellinen.

### 21 § Palveluyksiköiden esihenkilöt

Palveluyksikön esihenkilö vastaa palveluyksikön toiminnasta sekä johtaa ja kehittää toimintaa palvelualueen vastuuhenkilön alaisuudessa.

Palvelualueen vastuuhenkilö määrää palveluyksikön esihenkilön sijaisen, joka hoitaa palveluyksikön esihenkilön tehtäviä hänen ollessa estynyt tai esteellinen.



## 5. luku Konserniohjaus ja sopimusten hallinta

### 22 § Konsernijohto

Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja ja toimialajohtajat.

### 23 § Konsernijohdon tehtävät ja toimivallan jako

Kunnanhallitus

- 1) Vastaa omistajapolitiikan, omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen kehittämisestä ja valmistelusta valtuustolle.
- 2) Vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja organisoii konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan.
- 3) Määrää konsernijohtoon kuuluvien viranhaltijoiden tytäryhteisö- ja osakkuusyhteisökohtaisen työnjaon.
- 4) Antaa valtuustolle puolivuositain raportin yhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehittymisestä sekä arvion tulevasta kehityksestä ja riskeistä.
- 5) Arvioi vuosittain omistajaohjauksen tuloksellisuutta kuntakonsernin kokonaisedun toteutumisen, riskienhallinnan ja menettelytapojen kannalta ja teettää ulkopuolisen arvioinnin kerran valtuustokaudessa.
- 6) Käsittelee arvioinnin tulokset ja johtopäätökset valtuuston puheenjohtajiston kanssa.

### 24 § Sopimusten hallinta

Kunnanhallitus vastaa sopimusten hallinnan ja sopimusvalvonnan järjestämisestä, antaa tarkemmat ohjeet sopimushallinnasta sekä määrää sopimusten vastuuhenkilöt toimialallaan.

Lautakunta määrää sopimusten vastuuhenkilöt toimialallaan.

## 6. luku Toimielinten tehtävät ja toimivallan jako

### 25 § Kunnanhallituksen tehtävät ja toimivalta

Kunnanhallitus johtaa kunnan toimintaa, hallintoa ja taloutta, vastaa kuntalaissa säädetyistä tehtävistä sekä päättää

- 1) vapautuksen myöntämisestä kunnallisen maksun ja sille määrätyn viivästyskoron suorittamisesta, milloin se säädösten tai määräysten mukaan on sallittua ja päätösvaltaa ei ole siirretty muulle viranomaiselle,
- 2) lausunnon antamisesta kunnanvaltuuston päätöksestä tehtyyn valitukseen, jos kunnanhallitus katsoo, ettei kunnanvaltuuston päätöstä ole valituksessa esitetyillä perusteilla kumottava,
- 3) kiinteän omaisuuden myynnistä ja ostamisesta noudattaen ohjeita ja määräyksiä, jotka kunnanvaltuusto on antanut määrärahan myöntäessään,
- 4) irtaimen omaisuuden myynnistä ja ostamisesta, mikäli myynti- tai ostohinta ylittää kansallisen kynnysarvon,
- 5) osakkeiden ja osuuksien myynnistä ja ostamisesta,
- 6) asuin- ja yritystonttien hinnoittelusta
- 7) hankinnoista, joiden arvo ylittää kansallisen kynnysarvon, mutta ovat alle 250.000 euroa
- 8) hankkeiden esi- ja hankesuunnitelmien hyväksymisestä, kun kunnanvaltuusto on hyväksynyt investoinnin,
- 9) lainan ottamisesta, uudistamisesta tai maksuajan pidentämisestä kunnanvaltuuston päättämässä rajoissa sekä haltijavelkakirjojen panttaamisesta lainojen vakuudeksi, mikäli asiaa ei ole siirretty muun viranomaisen ratkaistavaksi,
- 10) vahingonkorvauksen myöntämisestä niissä tapauksissa, joissa kunta on katsottava korvausvelvolliseksi ja vaadittava summa on yli 9 000 euroa,
- 11) arvonimi-, ansio- ja kunniamerkkiesitysten tekemisestä,
- 12) kunnan omaisuuden vakuuttamisen periaatteiden hyväksymisestä,
- 13) sisäisen valvonnan ja kokonaisvaltaisen riskienhallinnan ohjeen hyväksymisestä,
- 14) sopimusten ja sitoumusten solmimisesta, mikäli muu viranomainen ei niistä päättä,
- 15) kunnan sisäisen joukkoliikenteen järjestämisen suunnittelusta ja järjestämisestä,
- 16) elinkeinoelämän kehittämisen periaatteista,
- 17) työsuojelupäällikön ja KT-yhteyshenkilön nimeämisestä sekä kunnan edustajien valitsemisesta yhteistyöelimiin,
- 18) perinnön hakemisesta ja vastaanottamisesta sekä antaa kunnalle testamentattujen tai lahjoitettujen varojen hoitoa ja käyttöä koskevat ohjeet,
- 19) maksuista ja niiden yksityiskohtaisista perusteista kunnanvaltuuston päättäessä maksujen yleisistä perusteista ja kunnanhallitus voi siirtää toimivaltaansa edelleen muille toimijoille ja viranhaltijoille,
- 20) pienhankintarajan vahvistamisesta poistolaskennan pohjaksi,
- 21) toistaiseksi voimassa olevien sekä 12 kk ja sen yli olevien määräaikaisten toimien ja virkojen täyttöluvista,
- 22) kunnanjohtajan johtajasopimuksen hyväksymisestä,
- 23) kunnan valmiussuunnitelmien hyväksymisestä,
- 24) nuorisovaltuuston sekä vanhusneuvoston kokoonpanosta, asettamisesta, toimintaedellytyksistä ja -säännöistä,
- 25) hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen poikkihallinnollisesta ohjauksesta,
- 26) yhdenvertaisuuslaissa (1325/2014) tarkoitetuista yhdenvertaisuussuunnitelmista, jollei tässä hallintosäännössä ole muuta määrätty,
- 27) kunnan edustajien ja ehdokkaiden nimeämisestä yhteisöjen, laitosten ja säätiöiden hallintoelimiin sekä kokouksiin, toimituksiin ja tilaisuuksiin.



TAMMELA

www.tammela.fi

Lisäksi kunnanhallitus vastaa

- 1) elinkeinopolitiikasta,
- 2) kuntien välisestä yhteistoiminnasta,
- 3) seutuyhteistyöstä,
- 4) kunnalle kuuluvista väestönsuojelutehtävistä,
- 5) kunnan työllisyyden hoidosta \*) sekä
- 6) ratkaisee asiat, joita ei ole lainsäädännöllä, säännöillä tai valtuuston päätöksillä määrätty muun toimielimen ratkaistavaksi.

\*) TE-palveluiden tuottaminen on delegoitu kuntien sopimuksella Hämeenlinnan kaupungille 1.8.2024 alkaen

## 26 § Kunnanhallituksen alaisten viranhaltijoiden tehtävät ja toimivalta

### Kunnanjohtaja

Kunnanjohtaja

- 1) toimii kunnanhallituksen kokouksissa esittelijänä, kuntakonsernin johtajana sekä vastaa kunnan yleisestä edunvalvonnasta,
- 2) edustaa kuntaa ja käyttää puhevaltaa kuntalain ja kunnan hyväksymien sääntöjen mukaisesti,
- 3) vastaa kunnan organisaation toimivuudesta, sisäisestä johtamisesta ja työn organisoinnista. Johtamisen tukena toimii johtoryhmä, jonka kokoonpanosta päättää kunnanjohtaja,
- 4) hoitaa yritys- ja elinkeinoyhteistyötä kunnassa toimivien ja kuntaan sijoittumista harkitsevien yrittäjien kanssa toimien tarvittavassa yhteistyössä johtoryhmän jäsenten kanssa,
- 5) osallistuu seudulliseen, maakunnalliseen ja valtakunnalliseen yritys yhteistyöhön sekä asiaan liittyvien työryhmien toimintaan (pois lukien TE24-uudistus),
- 6) johtaa kunnan markkinointia, viestintää ja elinvoimatyötä,
- 7) johtaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyvää työtä,
- 8) kokoaa kunnan valmiusjohtoryhmän, joka vastaa kunnan varautumiseen liittyvistä tehtävistä
- 9) hoitaa esihenkilötehtävät oman henkilöstönsä osalta.

### Kunnanjohtaja päättää

- 1) päättää henkilöstöhallinnosta ja henkilöstöä koskevista yleisistä ohjeista,
- 2) päättää tiedotus-, neuvottelu- ja edustustilaisuuksien järjestämisestä,
- 3) päättää elinkeinoelämän kehittämiseen liittyvistä sopimuksista ja hankinnoista sekä tuki-toimista kunnanhallituksen hyväksymien perusteiden mukaisesti,
- 4) päättää tavaroiden, palveluiden ja suunnittelukilpailuiden hankinnoista kansalliseen hankinta-arvoon asti,
- 5) vastaa kunnan strategian valmistelusta,
- 6) päättää konserniohjauksesta,
- 7) päättää työryhmän asettamisesta asian valmistelua varten,

- 8) päättää edustajien nimeämisestä kunnan ulkopuolisiin työryhmiin, neuvotteluihin, kokouksiin ja muihin tilaisuuksiin, ellei kunnanhallitus ole päättänyt asiasta,
- 9) päättää tarvittavien yhteyshenkilöiden nimeämisestä hyvinvointialueen kanssa tehtävään yhdyspintatyöhön,
- 10) päättää tervehdys- ja kannatusilmoitusten julkaisemisesta,
- 11) kunnanviraston aukioloajoista.

Toimivallasta henkilöstöasioissa säädetään 8. luvussa.

## Talous- ja hallintojohtaja

Talous- ja hallintojohtaja

- 1) hoitaa toimialajohtajalle kuuluvat toimialueensa johtamis- ja esihenkilötehtävät,
- 2) vastaa hallinnon ja talouden suunnittelusta, seurannasta, analysoinnista ja kehittämisestä,
- 3) vastaa talousarvion ja tilinpäätöksen valmistelutehtävistä,
- 4) vastaa talousarvion raportoinnista ja seurannasta,
- 5) vastaa kunnan hankintatoimen järjestämisestä ja tukee toimialoja hankinnoissa,
- 6) vastaa kunnan lainoihin ja rahatoimintaan liittyvistä tehtävistä,
- 7) vastaa kunnan työllisyydenhoidosta ja osallistuu asiaan liittyviin seudullisiin, maakunnallisiin tai valtakunnallisiin työryhmiin,
- 8) koordinoi maahanmuutto- ja kotouttamisasiota,
- 9) vastaa kunnan vakuutusten ajantasaisuudesta,
- 10) vastaa kauppakirjojen hallinnollisesta valmistelutyöstä,
- 11) koordinoi maaseutupalveluita,
- 12) vastaa asiakirjahallinnosta, tiedonohjauksesta, tietohallinnosta ja tietosuojasta,
- 13) kehittää toimialan prosesseja ja vastaa näihin liittyvistä hankinnoista.

## Talous- ja hallintojohtaja päättää

- 1) tavaroiden, palveluiden ja suunnittelukilpailuiden hankinnoista kansalliseen kynnysarvoon asti,
- 2) toimialallaan irtaimen omaisuuden myynnistä kansalliseen kynnysarvoon asti,
- 3) kuntaa yleisesti koskevien koulutustilaisuuksien järjestämisestä,
- 4) hallinnon ja kehitystoiminnan ohjauksesta,
- 5) kunnan vaakunan ja lipun käyttöoikeudesta,
- 6) kassavarojen tilapäisestä sijoittamisesta kunnanhallituksen hyväksymien periaatteiden mukaisesti,
- 7) perintätoimenpiteistä tai perimättä jättämisestä, mikäli saatava on vähäinen ja perintätoimi ilmeisesti hyödytön tai kustannukset saatavaan nähden suuret,
- 8) saatavien poistoista tileistä määrärahojen puitteissa, kun saatavia ei ole pystytty ulosototeitse perimään tai perintä ei ole muun syyn vuoksi mahdollista,
- 9) tilapäislainan ottamisesta kunnanhallituksen päättämässä rajoissa,
- 10) hallinnon toimialan tutkimuslupien myöntämisestä,
- 11) vahingonkorvauksista enintään 9 000 euroon asti.

Toimivallasta henkilöstöasioissa säädetään 8. luvussa.

## 27 § Sivistyslautakunnan tehtävät ja toimivalta

Sivistyslautakunta johtaa ja kehittää alaistaan toimialaa ja vastaa palvelujen tuloksellisesta järjestämisestä. Lautakunta seuraa ja arvioi palvelujen vaikuttavuutta ja varaa asukkaille ja käyttäjille mahdollisuuden osallistua palveluiden suunnitteluun ja kehittämiseen.

Lautakunta edustaa kuntaa ja käyttää kunnan puhevaltaa toimialaansa kuuluvissa asioissa.

### Sivistyslautakunta päättää

- 1) päättää vastuualueellaan toiminnassa noudatettavista periaatteista ja yleisistä ohjeista,
- 2) päättää toimialansa kehittämissuunnasta, painopistealueista ja toimintasuunnitelmista,
- 3) hyväksyy varhaiskasvatuksen suunnitelman,
- 4) hyväksyy esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelman ja siihen perustuvan vuosittaisen suunnitelman,
- 5) hyväksyy aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelman,
- 6) hyväksyy varhaiskasvatuksen yhdenvertaisuussuunnitelman,
- 7) päättää päävastuualuetta koskevien sopimusten hyväksymisestä määrärahojen puitteissa, ellei tehtävää ole delegoitu viranhaltijalle,
- 8) päättää toimintojen tukemisen ja avustusten myöntämisen yksityiskohtaisista arviointikriteereistä,
- 9) päättää toimialansa avustusten myöntämisestä,
- 10) päättää hankinnoista talousarvion puitteissa, ellei tehtävää ole delegoitu viranhaltijalle,
- 11) päättää oppilaalle annettavasta erityisestä tuesta, jos toimenpiteestä ei ole löytynyt yhteistä näkemystä esiopetuksen, koulun, oppilashuollon ja huoltajan kanssa,
- 12) päättää oppilaan erottamisesta määrääjäksi,
- 13) päättää esiopetuksen ja perusopetuksen oppilaskuljetusohjeista,
- 14) päättää koulun järjestyssääntöjen, jotka on laadittu yhteistyössä koulun oppilaskunnan, huoltajien ja henkilökunnan kanssa, vahvistamisesta,
- 15) päättää toimialansa maksuista ja taksoista.

## 28 § Sivistyslautakunnan alaisten viranhaltijoiden tehtävät ja toimivalta

### Sivistysjohtaja

- 1) päättää tavaroiden, palveluiden ja suunnittelukilpailuiden hankinnoista kansalliseen kynnysarvoon asti,
- 2) toimialallaan irtaimen omaisuuden myynnistä kansalliseen kynnysarvoon asti,
- 3) päättää oppilaan lähikoulun tai toissijaisen lähikoulun osoittamisesta,
- 4) myöntää luvan koulunkäynnin aloittamiseen yhtä vuotta säädettyä aikaisemmin tai myöhemmin,
- 5) päättää koulumatka- ja majoitusedusta, ellei tehtävää ole siirretty viranhaltijalle,
- 6) päättää koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan oppilasvalinnasta ja oppilaiden sijoittamisesta,
- 7) päättää koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuvan oppilaan osallistumismaksun alentamisesta tai maksun perimättä jättämisestä,
- 8) päättää esi- ja perusopetuksen lukuvuoden työ- ja loma-ajoista,
- 9) päättää koulutuksen arvioinnista,
- 10) päättää rehtorin tehtävien hoitoa koskevan määräyksen antamisesta opettajalle tai tehtävän poisottamisesta,
- 11) päättää koulun apulaisrehtorin tai varajohtajan nimeämisestä,
- 12) vastaa toimialansa henkilöstösuunnittelusta,



TAMMELA

www.tammela.fi

- 13) päättää vahingonkorvauksista enintään 9 000 euroon asti,
- 14) valmistelee joukkoliikenneasiat kunnanhallitukselle.

Toimivallasta henkilöstöasioissa säädetään 8. luvussa.

### **Kirjastonjohtaja päättää**

- 1) vastuualueen hankinnoista, joiden arvo ei ylitä 9 000 euroa,
- 2) kokoelmiin kuuluvan aineiston antamisesta muun kuin oman organisaation oppilaitosten käyttöön,
- 3) kirjastotilojen käytöstä muuhun kuin kirjastotoimintaan,
- 4) kirjaston maksuista ja vuokrista,
- 5) kirjaston aukioloajoista ja kirjastoauton reiteistä,
- 6) kirjaston käyttösääntöjen hyväksymisestä,
- 7) oppilaitosten kanssa tehtävistä koulutus- ja harjoittelusopimuksista,
- 8) alaistensa työaikasuunnittelusta.

Toimivallasta henkilöstöasioissa säädetään 8. luvussa.

### **Toiminnasta vastaava rehtori**

#### **Rehtori päättää**

- 1) vastuualueen hankinnoista, joiden arvo ei ylitä 9 000 euroa,
- 2) oppilaan poikkeuksellisen opetuksen järjestämisestä ja ns. kotiopetuksessa olevan oppivelvollisen edistymisen valvonnasta,
- 3) oppilaan valinnaisaineesta,
- 4) muiden kuin oppivelvollisten opetuksesta,
- 5) oppilaalle annettavasta kirjallisesta varoituksesta,
- 6) myöntää oppilaalle poissaololuvan yli viiden päivän ajaksi,
- 7) opetus- tai muun harjoittelijan ottamisesta koululle,
- 8) määrää oppilaskunnan ohjaajana toimivan opettajan ja vahvistaa oppilaskunnan ja kerhojen säännöt,
- 9) päättötodistuksen, erotodistuksen ja oppimäärän suorittamisesta annettavan todistuksen antamisesta,
- 10) vastuullaan olevien kiinteistöjen käytöstä ja niistä perittävistä korvauksista lautakunnan päättämän taksan perusteella,
- 11) oman koulunsa oppilaskuljetuksista lautakunnan antamien ohjeiden mukaan,
- 12) oppivelvollisuuden laiminlyönnistä johtuvan ilmoituksen tekemisestä poliisille, mikäli oppilaan huoltaja ei valvo oppivelvollisuuden täyttämistä.

Toimivallasta henkilöstöasioissa säädetään 8. luvussa.

### **Erityisopettaja (virka nro 0003), jonka tehtäviin on liitetty oppimisen tuen koordinaattorin tehtävät**

Erityisen tuen koordinaattori vastaa Tammelan kunnassa erityisopetuksen koordinoinnista varhaiskasvatuksesta esiopetukseen sekä perusopetukseen luokille 1—9.

### Oppimisen tuen koordinaattori päättää

- 1) varhaiskasvatuksessa huoltajan suostuessa lapselle järjestettävästä tehostetusta ja erityisestä tuesta sekä lapselle annettavista tukipalveluista,
- 2) esiopetuksessa huoltajan suostuessa oppilaalle järjestettävästä erityisestä tuesta,
- 3) perusopetuksessa huoltajan suostuessa oppilaalle järjestettävästä erityisestä tuesta,
- 4) pidennetyistä oppivelvollisuuksista.

Tarvittaessa sijaisena toimii varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen osalta varhaiskasvatuspäällikkö sekä perusopetuksen osalta sivistysjohtaja.

### Opettaja päättää

- 1) valvonnassaan olevan luokan oppilaan poissaolosta yhdestä viiteen päivään.

### Varhaiskasvatuspäällikkö

- 1) päättää varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja avoimen varhaiskasvatuksen antamisesta ja järjestämisestä (mm. varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikkojen määrä),
- 2) päättää varhaiskasvatuksen toimitilojen käytöstä ja toimintayksiköiden toiminta-ajoista,
- 3) päättää lasten ottamisesta varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen,
- 4) kuljetuksen myöntämisestä esiopetuksen oppilaalle,
- 5) päättää asiakkaiden maksupäätöksistä ja varhaiskasvatusmaksun harkinnanvaraisesta muuttamisesta (esim. maksupäätöshuojennus),
- 6) päättää maksusitoumuksen antamisesta varhaiskasvatukseen toisen kunnan alueella tai pyydettyä maksusitoumuksista varhaiskasvatuspaikkaa tai esiopetuksen tukipalveluita varten,
- 7) vastaa kotihoidon tuesta ja kuntakohtaisista lisistä,
- 8) päättää hankinnoista, joiden arvo ei ylitä 9 000 euroa,
- 9) päättää varhaiserityiskasvatuksen resurssien kohdentamisesta,
- 10) päättää varhaiskasvatuksen henkilökunnan työaika-suunnittelun periaatteista,
- 11) päättää oppilaitosten kanssa tehtävistä koulutus- ja harjoittelusopimuksista varhaiskasvatuksen osalta,
- 12) päättää sivistystoimialan tutkimuslupien myöntämisestä,
- 13) päättää esioppilaan loma-anomuksista, kun kyseessä on enemmän kuin 5 lomapäivää.

Toimivallasta henkilöstöasioissa säädetään 8. luvussa.

### 29 § Teknisen lautakunnan tehtävät ja toimivalta

Tekninen lautakunta johtaa ja kehittää alaistiaan toimialaa ja vastaa palvelujen tuloksellisesta järjestämisestä. Lautakunta seuraa ja arvioi palvelujen vaikuttavuutta ja varaa asukkaille ja käyttäjille mahdollisuuden osallistua palveluiden suunnitteluun ja kehittämiseen.

Lautakunta edustaa kuntaa ja käyttää kunnan puhevaltaa toimialaansa kuuluvissa asioissa.

Teknisen lautakunnan tehtäväalueena ovat

- 1) Mittaustoimi ja kunnallistekninen suunnittelu

- 2) Toimitila- ja talonmiespalvelut kunnan hallinnassa olevien kiinteistöjen osalta sekä talonrakennustyöt
- 3) Liikenneväylien, puistojen ja yleisten alueiden hoito, hulevesien hallinta<sup>1</sup> sekä maanrakennustyöt
- 4) Yksityistieasiat
- 5) Liiketoiminta sekä kunnan maa- ja metsätilojen hoito, vuokraus ja puun myynti
- 6) Kunnan vesihuoltolaitoksen hoito sekä vesihuollon kehittäminen
- 7) Ruoka- ja puhdistuspalvelut
- 8) Asuntoasiat

### Tekninen lautakunta päättää

- 1) teknisten suunnitelmien hyväksymisestä,
- 2) yksityisteiden kunnossapidon avustuksien jakamisesta,
- 3) toimialtaan kunnalle kuuluvien maksujen ja taksojen vahvistamisesta, mikäli päätösvaltaa ei ole siirretty viranhaltijalle,
- 4) haja-asutuksen vesihuoltoavustuksista kunnanvaltuuston antaman määrärahan puitteissa,
- 5) oman toimialansa hankinnoista talousarvion puitteissa,
- 6) kunnan rakennushankkeista talousarvion puitteissa,
- 7) niistä toimialaansa kuuluvista sopimuksista ja sitoumuksista, joita ei ole siirretty viranhaltijalle,
- 8) kunnan maa-alueiden vuokraamisen perusteista,
- 9) asuntojen ja toimitilojen vuokraamisen perusteista.

### 30 § Ympäristölautakunnan tehtävät ja toimivalta

Ympäristölautakunta johtaa ja kehittää alaistaan toimialaa ja vastaa palvelujen tuloksellisesta järjestämisestä. Lautakunta seuraa ja arvioi palvelujen vaikuttavuutta ja varaa asukkaille ja käyttäjille mahdollisuuden osallistua palveluiden suunnitteluun ja kehittämiseen.

Lautakunta edustaa kuntaa ja käyttää kunnan puhevaltaa toimialaansa kuuluvissa asioissa.

Ympäristölautakunnan tehtäväalueena ovat

- 1) Maankäytön suunnittelu
- 2) Rakennusvalvonta
- 3) Ympäristöasiat
- 4) Maa-ainesasiat

### Ympäristölautakunta

- 1) toimii maankäyttö- ja rakennuslain alueidenkäyttölain sekä rakentamislain mukaisena rakennusvalvontaviranomaisena,
- 2) päättää alueellisista, alueellista merkitystä/vaikutusta omaavista tai ennakkotapausten luonteisista poikkeamislupapäätöksistä
- 3) päättää alueellisista, alueellista merkitystä/vaikutusta omaavista tai ennakkotapausten luonteisista sijoittamislupapäätöksistä



TAMMELA

www.tammela.fi



- 4) päättää puhtaan siirtymän sijoittamisluvista
- 5) päättää asemakaavalla suojeltujen kohteiden purkamisluvista
- 6) toimii MRL:n AKL:n mukaisena hulevesiviranomaisena,
- 7) päättää MRL:n mukaisista maisematyöluvista,
- 7) ratkaisee MRL AKL 161 a §:n mukaiset (27.5.2011/589) veden johtamis- ja ojittamisasiat,
- 8) antaa luonnonsuojelulain mukaiset kunnan lausunnot,
- 9) tekee maastoliikennelain 9 §:n mukaiset kunnan esitykset kiellon tai rajoituksen määrittämiseksi sekä antaa asiaa koskevan kunnan lausunnon,
- 10) toimii ympäristönsuojelun hallinnosta annetussa laissa (64/1986) tarkoitettuna kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena,
- 11) toimii ympäristönsuojelulaissa (527/2014) tarkoitettuna kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena sekä tämän lain mukaisena yleisenä valvontaviranomaisena,
- 12) toimii ulkoilulaissa (606/1973) tarkoitettuna leirintäalueviranomaisena,
- 13) toimii jätelaissa (646/2011) tarkoitettuna valvontaviranomaisena,
- 14) toimii luonnonsuojelulaissa (1096/1996) tarkoitettuna kunnallisena lupaviranomaisena,
- 15) toimii maa-aineslaissa (555/1981) tarkoitettuna lupa- ja valvontaviranomaisena,
- 16) antaa YVA-lain mukaiset kunnan lausunnot arviointiohjelmista ja -selostuksista,
- 17) antaa kunnalle tulevat muut rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun toimialoihin liittyvät lausunnot,
- 18) päättää toimialtaan kunnalle kuuluvien maksujen ja taksojen vahvistamisesta,
- 19) päättää toimialalleen kuuluvien maksujen määrittämisestä yksittäistapauksissa (mm. MRL 145 § RakL 79 §),
- 20) päättää oman toimialansa hankinnoista talousarvion puitteissa,
- 21) päättää niistä toimialaansa kuuluvista sopimuksista ja sitoumuksista, joita ei ole siirretty viranhaltijalle,
- 22) antaa kiinteistömuodostamislain mukaiset kunnan suostumukset lohkomiseen,
- 23) päättää maankäyttö- ja rakennuslain alueidenkäyttölain 97 §:ssä tarkoitetun kehotuksen antamisesta maanomistajalle rakentaa asemakaava-alueella sijaitseva rakennustontti tai -paikka ja kehotusten luetteloinnista,
- 24) arvioi asemakaavojen ajantasaisuuden,
- 25) päättää asemakaavojen hyväksymisestä,
- 26) päättää ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaan koeluontoisen toiminnan ilmoituksista,
- 27) päättää ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaan talousvesien käsittelyvaatimuksista poikkeamisista,
- 28) päättää vesihuoltolain (681/2014) mukaan kiinteistön vesihuoltolaitoksen verkostoon liittymisvelvollisuudesta vapauttamisesta,
- 29) päättää vesihuoltolain (681/2014) mukaan vesihuoltolaitoksen hulevesiviemäriin liittämisen velvollisuudesta vapauttamisesta,
- 30) päättää MRL:n AKL:n (132/1999) mukaan vapautuksen myöntämisestä hulevesijärjestelmään liittymisestä.

Siirtymäsäännös: Viimeistään 31.12.2024 vireille tulleet asiat käsitellään loppuun 11.6.2024 alkaen voimassa olleen hallintosäännön mukaisesti.

### 31 § Teknisen lautakunnan sekä ympäristölautakunnan alaisten viranhaltijoiden tehtävät ja toimivalta

**Tekninen johtaja päättää**

- 1) talousarvioon varatuilla määrärahoilla toteutettavien töiden suoritustavasta,
- 2) tavaroiden, palveluiden, suunnittelukilpailuiden ja rakennusurakoiden hankinnoista kansalliseen kynnysarvoon asti,
- 3) toimialallaan irtaimen omaisuuden myynnistä kansalliseen kynnysarvoon asti,
- 4) MRA 84 §:n rakentamisen lainsäädännön mukaisesta osoitemerkinnästä ja tien nimeämisestä,
- 5) kunnan maa-alueiden ja toimitilojen vuokraamisesta teknisen lautakunnan antamien ohjeiden mukaan,
- 6) liikenteen ohjauslaitteiden asettamisesta siellä, missä kunta on tien pitäjänä ja antaa suostumuksen ohjauslaitteen asettamisesta muiden teiden osalta sekä päättää taajama-merkin käyttämisestä,
- 7) asemakaavan toteuttamista varten tarvittavien maa-alueiden, rakennusten ja laitteiden lunastamisesta,
- 8) yleisten alueiden haltuunotosta (tekninen johtaja valmistelee ja suorittaa yhdessä yhdyskuntatekniikan päällikön kanssa tarvittaessa pidettävän alueen haltuunottokatselmuksen),
- 9) kunnan puukaupoista ja metsän hoitotoimista lautakunnan hyväksymän metsäsuunnitelman mukaan,
- 10) vastaa toimialansa henkilöstösuunnittelusta,
- 11) henkilökunnan oman auton käyttöoikeudesta oman toimialansa osalta,
- 12) palvelujen myynnistä lautakunnan antamien ohjeiden mukaan,
- 13) rakennustöiden vuoksi poistettavan puuston, mullan, soran, hiekan ja muiden maalajien myynnistä,
- 14) päättää ruoka- ja puhdistuspalveluiden järjestämisestä ruoka- ja puhdistuspalvelupäällikön esittelystä,
- 15) vahingonkorvauksista enintään 9 000 euroon asti.

Toimivallasta henkilöstöasioissa säädetään 8. luvussa.

### Kaavoittaja päättää

- 1) vastuualueen hankinnoista, joiden arvo ei ylitä 9 000 euroa,
- 2) rakennustonttien myymisestä asemakaava-alueelta noudattaen päätettyjä ohjeistuksia,
- 3) vaikutuksiltaan vähäisten asemakaavojen ja asemakaavamuutosten hyväksymisestä,
- 4) etuosto-oikeuden käyttämättä jättämisestä,
- 5) kaavoituskatsauksen hyväksymisestä,
- ~~6) päättää MRL:n mukaisista suunnittelutarveratkaisuista ja poikkeamisluvista.~~
- 6) yksittäiseen rakennuspaikkaan kohdistuvista, enintään 800 kerrosalaneliömetrin rakentamisen mahdollistavista poikkeamisluvista,
- 7) yksittäiseen rakennuspaikkaan kohdistuvista, enintään 800 kerrosalaneliömetrin rakentamisen mahdollistavista sijoittamisluvista.

Siirtymäsäännös: Viimeistään 31.12.2024 vireille tulleet asiat käsitellään loppuun 11.6.2024 alkaen voimassa olleen hallintosäännön mukaisesti.

### Rakennustarkastaja päättää

- 1) maisemallisesti tai ympäristövaikutuksiltaan merkittävien hankkeiden ratkaisuvallan siirrostä ympäristölautakunnalle,

- 2) erityisten edellytysten olemassaolosta suunnittelutarvealueella silloin, kun kysymyksessä on enintään kaksi huoneistoa käsittävä yksinomaan asuintarkoitukseen tarkoitettu rakennus (MRL 137 §) (RakL 46 §),
- 3) rakennusluvat rakentamisluvat enintään 800 kerrosalaneliömetrin suuruisellen asuin-, liike-, teollisuus- tai varastorakennuksen rakennuskohteen rakentamiselle ja koosta riippumatta maatalouteen kuuluvalla tuotanto- ja varastorakennukselle rakennuskohteelle,
- 4) rakennusluvat rakentamisluvat sellaiseen korjaus- ja muutostyöhön, joka on verrattavissa rakennuksen rakentamiseen tai sen kerrosalaan laskettavan tilan lisäämiseen, kuitenkin enintään 800 kerrosalaneliömetrin verran,
- 5) rakennusluvan rakentamisluvan myöntämisen korjaus- ja muutostyöhön, jos työllä ilmeisesti voi olla vaikutusta rakennuksen käyttäjien turvallisuuteen tai terveydellisiin oloihin,
- 6) rakennusluvan rakentamisluvan myöntämisen rakennuksen tai sen osan käyttötarkoituksen olennaiseen muuttamiseen,
- 7) tilapäisen ja määräaikaisen väliaikaisen rakennuksen rakennusluvan rakentamisluvan myöntämisen,
- 8) toimenpidelupien myöntämisen,
- 9) rakennusjärjestyksessä mainittujen toimenpideilmoitusten hyväksymisen,
- 8) rakennusluvassa rakentamisluvassa rakennuksen osoitmerkinnän,
- 9) rakennuksen tai sen osan purkamista koskevan ilmoituksen hyväksymisen,
- 10) muiden kuin asemakaavalla suojeltujen kohteiden purkuluvat enintään 800 kerrosalaneliömetrin suuruisille rakennuksille ja katoksille,
- 11) maisematyöluvien hyväksymisestä RakL:n mukaisista maisematyöluvista,
- 12) vastaavien ja erityisalan työnjohtajien hyväksymisen
- 13) rakennusluvan rakentamisluvan ja viranomaishyväksynnän voimassaoloajan pidentämisen,
- 14) rakennuttajavalvonnan tai muun yksityisen tarkastuksen hyväksymisen,
- 15) vähäisten laitteiden sijoittamisesta kiinteistön omistajan hallitsemalle alueelle tai tämän rakennukseen kiinnitettäväksi,
- 16) vähäisen poikkeamisen hyväksymisen rakennusluvan rakentamisluvan myöntämisen yhteydessä,
- 17) vähäisen poikkeamisen hyväksymisen loppukatselmuksen yhteydessä,
- 18) aloittamisoikeuden ja vakuuden hyväksymisestä ratkaisultaansa kuuluvien lupien osalta,
- 19) rakennusrasitteen perustamisesta, oikaisemisesta, poistamisesta sekä kiinteistöjen yhteisjärjestelyistä,
- 20) maantielain 52 §:ssä tarkoitetun mainoksen sijoittamista koskevan kunnan lausunnon antamisesta
- 21) yksityistielain 5 § mukaisen poikkeuksen myöntämisen rakentamisrajoituksesta rakennusluvan rakentamisluvan myöntämisen yhteydessä,
- 22) yksityistielain 5 §:n mukaisen luvan antamisesta tienpitäjälle poistaa muu kuin asuinkäytössä oleva rakennus, rakennelma tai kasvillisuus,
- 23) postilain 44 § mukaisen postilaatikon paikan,
- 24) vesi- viemäri- ja hulevesilaitteistojen lupahakemukset,
- 25) maalämpöä hyödyntävät toimenpidelupahakemukset rakentamislupahakemukset sekä toimenpideluvat rakentamisluvat, jotka koskevat jätevesijärjestelmän uusimisia,
- 26) vesi-, viemäri- ja hulevesilaitteistojen sekä ilmanvaihtolaitteistojen suunnitelmien hyväksymisestä.

Siirtymäsäännös: Viimeistään 31.12.2024 vireille tulleet asiat käsitellään loppuun 11.6.2024 alkaen voimassa olleen hallintosäännön mukaisesti.



TAMMELA

www.tammela.fi

## Ympäristötarkastaja päättää

### Ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaan

- 1) rekisteröinti-ilmoituksista toiminnan rekisteröintiä varten,
- 2) melua ja tärinää aiheuttavan tilapäisen toiminnan ilmoituksista,
- 3) poikkeuksellisen tilanteen muussa kuin luvanvaraisessa, ilmoituksenvaraisessa tai rekisteröitävässä toiminnassa tehtävistä ilmoituksista,
- 4) ympäristönsuojeluviranomaisen alaisen viranhaltijan väliaikaisen määräyksen antamisista,
- 5) kunnan ympäristönsuojelumääräysten mukaisista ilmoituksista,

### Vesilain (587/2011) mukaan

- 6) toiminnan keskeyttämisestä, jos se on ilmeisen lainvastaista ja siihen liittyvistä välittömistä toimista,

### Jätelain (646/2011) mukaan

- 11) keräystoiminnasta tehtävien ilmoitusten merkitsemisestä jätehuoltorekisteriin,
- 12) kiireellisessä tapauksessa määräyksen antamisesta,

### Maastoliikennelain (1710/1995) ja vesiliikennelain (463/1996) mukaan

- 13) kilpailu- ja harjoitteluluvista yksittäisen tapahtuman järjestämiseksi,

### Maa-ainoslain (555/1981) mukaan

- 14) ottamisen keskeyttämisestä kiireellisessä tapauksessa,
- 15) ilmoituksista otetun aineksen määrästä ja laadusta sekä kotitarveotosta,

### Valtioneuvoston asetuksen eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta (1250/2014) mukaan

- 16) ilmoituksista varastoinnista aumassa.

Ympäristötarkastajalla on seuraavat oikeudet ja velvoitteet:

Ympäristönsuojelulain, vesilain ja jätelain mukaiset tiedonsaanti- ja tarkastusoikeudet.

Ympäristönsuojelulain, vesilain ja maa-ainoslain mukainen oikeus saada tietoa ympäristönsuojelun tietojärjestelmästä.

Tietojen toimittamisvelvoite ympäristönsuojelun tietojärjestelmään.

Maa-ainoslain mukainen oikeus tehdä tarkastuksia, suorittaa mittauksia ja ottaa näytteitä ottamispaikalta.

## Kiinteistöpäällikkö päättää

- 1) kiireellisten korjausten suorittamisesta, mikäli vahingon estäminen tai toiminnan turvaaminen sitä edellyttävät,
- 2) vastuualueen hankinnoista, joiden arvo ei ylitä 30 000 euroa, toimialajohtajaa kuultuaan,
- 3) välttämättömistä ja vähäisistä muutoksista hyväksytyihin uudisrakennus- ja korjaussuunnitelmiin,
- 4) luvan myöntämisestä johtojen, kilpien ja muiden sellaisten laitteiden sijoittamiseen kunnan omistamille ja hallitsemille rakennetuille kiinteistöille,
- 5) tilapäisen tiedonannon tai ilmoituksen kiinnittämisestä kunnan omaisuuteen,
- 6) vähäarvoisen omaisuuden myynnistä (enintään 2 000 euroa),
- 7) asuntojen vuokraamisesta ja vuokrasopimusten irtisanomisesta teknisen lautakunnan antamien ohjeiden mukaisesti.

Toimivallasta henkilöstöasioissa säädetään 8. luvussa.

#### **Yhdyskuntatekniikan päällikkö päättää**

- 1) kiireellisten korjausten suorittamisesta, mikäli vahingon estäminen tai toiminnan turvaaminen sitä edellyttävät,
- 2) kunnan puolesta vesihuoltolaitoksen liittymissopimuksien hyväksymisestä,
- 3) ajoneuvojen siirtämisestä ja romuajoneuvojen hävittämisestä,
- 4) vastuualueen hankinnoista, joiden arvo ei ylitä 30 000 euroa, toimialajohtajaa kuultuaan,
- 5) välttämättömistä ja vähäisistä muutoksista tie-, vesi- ja viemärisuunnitelmiin sekä puistoihin ja uimarantoihin,
- 6) kaivamisluvan ja luvan myöntämisestä merkkien johtojen, kilpien ja muiden sellaisten laitteiden sijoittamiseen kunnan omistamille ja hallitsemille yleisille alueille,
- 7) tilapäisen tiedonannon tai ilmoituksen kiinnittämisestä kunnan omaisuuteen,
- 8) vähäarvoisen omaisuuden myynnistä (enintään 2 000 euroa),
- 9) asemakaavakatuja pinoitteesta ja katujen yleiseen käyttöön luovuttamisesta.

Toimivallasta henkilöstöasioissa säädetään 8. luvussa.

### **32 § Toimivallan edelleen siirtäminen**

Toimielin voi siirtää sille hallintosäännössä määrättyä toimivaltaa edelleen alaiselleen viranomaiselle. Se, jolle toimivaltaa on edelleen siirretty, ei voi enää siirtää toimivaltaa edelleen.

Toimivallan siirtämispäätöksistä on asianomaisen viranomaisen pidettävä ajan tasalla olevaa luetteloa.

### **33 § Toimivalta päättää asiakirjan antamisesta**

Valtuuston asiakirjoja koskevat tietopyynnöt ratkaisee talous- ja hallintojohtaja.

Toimielin voi päättämässään laajuudessa siirtää asiakirjan antamista koskevaa viranomaisen ratkaisuvalltaansa alaiselleen viranhaltijalle.

### 34 § Asian ottaminen kunnanhallituksen käsiteltäväksi

Asian ottamisesta kunnanhallituksen käsiteltäväksi voi päättää kunnanhallituksen, kunnanhallituksen puheenjohtajan ja kunnanjohtajan lisäksi kunnanhallituksen esittelijä.

### 35 § Kunnanhallituksen otto-oikeuden rajoitus

Kunnanhallituksella ei ole otto-oikeutta kuntien yhteisen jätelautakunnan tekemiin päätöksiin.

### 36 § Asian ottaminen lautakunnan käsiteltäväksi

Asia voidaan kuntalain 92 §:n mukaisesti ottaa lautakunnan käsiteltäväksi, jollei ole ilmoitettu asian ottamisesta kunnanhallituksen käsiteltäväksi.

Asian ottamisesta lautakunnan käsiteltäväksi voi päättää lautakunnan ja sen puheenjohtajan lisäksi lautakunnan esittelijä.

### 37 § Ottokelpoisen päätöksen ilmoittaminen

Kunnanhallituksella ja lautakunnilla on otto-oikeus.

Kunnanhallituksen alaisen viranomaisen ja kunnanhallituksen jaoston on ilmoitettava kunnanhallitukselle tekemistään ottokelpoisista päätöksistä lukuun ottamatta sellaisia asioita tai asiaryhmiä, joista kunnanhallitus on päättänyt, ettei se käytä otto-oikeuttaan.

Lautakunnan alaisen viranomaisen sekä lautakunnan jaoston on ilmoitettava lautakunnalle tekemistään ottokelpoisista päätöksistä lukuun ottamatta sellaisia asioita tai asiaryhmiä, joista lautakunta on ilmoittanut, ettei se käytä otto-oikeuttaan.

Asiaryhmä, josta ei tarvitse ilmoittaa kunnanhallitukselle tai lautakunnalle, on henkilöstöasiat, jotka hyväksytään Henkilöstöhallinto- ja palkkalaskentajärjestelmässä (Populus).

Ilmoitus on tehtävä neljän päivän kuluessa pöytäkirjan tarkastamisesta. Jos pöytäkirjaa ei tarkasteta, määräaika lasketaan pöytäkirjan allekirjoittamisesta. Ilmoitus tehdään sähköisesti kunnanhallituksen (ja lautakunnan) puheenjohtajalle ja esittelijälle.

Päätökset niissä asioissa, joista ei tarvitse ilmoittaa, voidaan otto-oikeuden estämättä panna täytäntöön, jollei yksittäistapauksessa ole ilmoitettu asian ottamisesta kunnanhallituksen (tai lautakunnan) käsiteltäväksi.

## 7. luku Toimivalta poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa

### 38 § Normaalista toimivallasta poikkeaminen ja raportointi

Hallintosäännön muiden lukujen toimivaltamääräyksistä voidaan poiketa poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteessa ja välttämättömän syyn vuoksi silloin, kun päätöksentekoa ei kyetä normaalitoimivaltuuksin riittävällä tavalla järjestämään. Tällaisia syitä voivat olla esimerkiksi henkeen ja terveyteen kohdistuvat uhat sekä elintärkeiden palveluiden keskeytymiseen, talouteen, kiinteistöihin, muuhun omaisuuteen tai ympäristöön kohdistuvat uhat, jotka aiheuttavat välittömän vaaran tai muun vakavan toiminnallisen tai taloudellisen riskin.

Kunnanjohtaja voi käyttää poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteessa normaalista toimivallasta poikkeavaa päätösvaltaa kunnan palvelujen turvaamiseksi ja tilanteen normalisoiduksi välttämättömän syyn vuoksi.

Toimialajohtaja voi käyttää poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteessa normaalista toimivallasta poikkeavaa päätösvaltaa kunnan palvelujen turvaamiseksi ja tilanteen normalisoiduksi omalla toimialallaan välttämättömän syyn vuoksi, ellei kunnanjohtaja päättä asiasta.

Kunnanhallitukselle tulee raportoida tähän pykälään perustuvalla toimivallalla tehdyistä päätöksistä.

### 39 § Päätösvallan käyttöön ottaminen määräajaksi kunnanhallituksen päätöksellä poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteessa

Kunnanhallitus voi vahvistaa kunnanjohtajan ja toimialajohtajan normaalista toimivallasta poikkeavan päätösvallan määräajaksi poikkeusoloissa sekä normaaliolojen häiriötilanteessa 38 §:ssä mainitun välttämättömän syyn vuoksi. Kunnanhallitus voi – vahvistamisen sijaan – sekä ennen määräajan päättymistä todeta, ettei normaalista toimivallasta poikkeavan päätösvallan käytölle ole enää perusteita.

### 40 § Kokouskutsun määräajasta poikkeaminen

Toimielinten kokouskutsun lähettämisen määräajasta voidaan poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa poiketa päätöksenteon nopeuttamiseksi.

## 8. luku Toimivalta henkilöstöasioissa

### 41 § Kunnanhallituksen yleistoimivalta henkilöstöasioissa

Mikäli toimivallasta henkilöstöasioissa ei ole säädetty laissa eikä määrätty hallintosäännössä, toimivalta on kunnanhallituksella.

### 42 § Viran perustaminen ja lakkauttaminen sekä virka- ja tehtävänimikkeen muuttaminen

Valtuusto päättää kunnanjohtajan ja toimialajohtajien virkojen perustamisesta. Kunnanhallitus päättää muiden virkojen perustamisesta lautakuntien ehdotusten perusteella.

Tehtävien tai toimien perustamisesta päättää kunnanhallitus lautakunnan ehdotuksen perusteella.

Kunnanhallitus päättää kaikkien virkojen lakkauttamisesta ja virkanimikkeen muuttamisesta.

Tehtävänimikkeiden muuttamisesta päättää kunnanhallitus lautakunnan ehdotuksen perusteella.

### 43 § Virkasuhteen muuttaminen työsuhteeksi

Kunnanhallitus päättää virkasuhteen muuttamisesta työsuhteeksi.

### 44 § Kelpoisuusvaatimukset

Kunnanjohtajan viran kelpoisuusvaatimuksista päättää valtuusto.

Virkasuhteeseen ottava viranomaisen päättää viran kelpoisuusvaatimuksista, jos niistä ei ole päätetty virkaa perustettaessa.

Henkilöstöltä vaadittavasta kelpoisuudesta pidetään erillistä luetteloa.

### 45 § Haettavaksi julistaminen

Viran tai virkasuhteen julistaa haettavaksi virkasuhteeseen ottamisesta päättävä viranomaisen. Kun virkasuhteeseen ottamisesta päättävä viranomaisen on valtuusto, viran tai virkasuhteen julistaa kuitenkin haettavaksi kunnanhallitus.

### 46 § Palvelussuhteeseen ottaminen

Virkasuhteeseen ottamisesta päätetään hallintopäätöksellä.

Virka- ja työsuhteeseen ottamisesta päätetään hallintopäätöksellä toistaiseksi voimassa olevien ja yli 3 kuukautta kestävien määräaikaisten virka- ja työsuhteiden osalta.



Valtuusto päättää

- kunnanjohtajan valinnasta

Kunnanhallitus päättää

- toimialajohtajan valinnasta

Sivistyslautakunta päättää

- virkarehtorin valinnasta

Kunnanjohtaja päättää

- alaisensa henkilöstön valinnasta (toimialajohtajia lukuun ottamatta)

Toimialajohtaja päättää

- alaisensa henkilöstön valinnasta toistaiseksi voimassa olevaan virka- tai työsuhteeseen
- palvelualueen määräaikaisen henkilöstön valinnasta (lukuun ottamatta opetustoimen osalta määräaikaisen henkilöstön valinnasta enintään lukuvuoden pituisiin virka- tai työsuhteisiin, joiden osalta valinnan tekee rehtori tai koulunjohtaja)

Kirjastonjohtaja, varhaiskasvatuspäällikkö, kiinteistöpäällikkö, yhdyskuntatekniikan päällikkö päättää

- alaisensa henkilöstön valinnasta enintään vuoden pituisiin määräaikaisiin virka- tai työsuhteisiin

Kunnanhallitus päättää kunnanjohtajan palkkauksesta sekä toimialajohtajien palkoista.

Muun henkilöstön tehtäväkohtaisista palkoista ja tehtäväkohtaisen palkan erillisistä sekä suorituksen arviointiin perustuvasta henkilökohtaisesta palkanosasta päättää kunnanjohtaja.

Työkokemuslisistä, ammattialalisistä ja opettajien vuosisidonnaisista lisistä päättää kunnanjohtaja asiaa valmistelevan henkilön esityksestä.

Virkaan tai tehtävään valinnan tekevä viranomainen päättää viranhaltijan tai työntekijän työaika- muodosta.

Virkasuhteeseen ottava viranomainen päättää koeajan määrittämisestä ja työsuhteeseen ottava viranomainen sopii koeajasta.

#### **47 § Ehdollisen valintapäätöksen vahvistaminen**

Ehdollisen valintapäätöksen vahvistaa palvelussuhteeseen ottamisesta päättänyt viranomainen. Valtuuston ehdollisen valintapäätöksen vahvistaa kuitenkin kunnanhallitus.

Ehdollisen valintapäätöksen raukeamisen toteaa päätöksellään palvelussuhteeseen ottamisesta päättänyt viranomainen.

#### 48 § Virkaan ottaminen palvelussuhdetta koskevien uudelleenjärjestelyjen vuoksi

Henkilö voidaan ottaa virkaan ilman julkista hakumenettelyä sellaiseen virkasuhteeseen, johon henkilö on tarkoituksenmukaista ottaa hänen palvelussuhdettaan koskevien uudelleenjärjestelyjen vuoksi.

#### 49 § Harkinnanvaraiset virka- ja työvapaat

Kunnanhallitus päättää kunnanjohtajan ja toimialajohtajien harkinnanvaraisen virkavapaan myöntämisestä sekä virkavapaan keskeyttämisestä ja peruuttamisesta.

Kunnanjohtaja päättää oman henkilöstönsä (paitsi toimialajohtajat) harkinnanvaraisista virka- ja työvapaista sekä vapaan keskeyttämisestä ja peruuttamisesta.

Toimialajohtaja päättää toimialansa henkilöstön osalta harkinnanvaraisista virka- ja työvapaista sekä vapaan keskeyttämisestä ja peruuttamisesta.

Palvelualueen vastuhenkilö ja palveluyksikön esihenkilö päättää palvelualueensa henkilöstön osalta enintään 3 kk pituisista harkinnanvaraisista virka- ja työvapaista.

#### 50 § Muut kuin harkinnanvaraiset virkavapaat

Kunnanhallituksen puheenjohtaja päättää sellaisen virkavapauden myöntämisestä kunnanjohtajalle, jonka saamiseen hänellä on lainsäädännön tai virka- ja työehtosopimuksen nojalla ehdoton oikeus.

Kunnanjohtaja, toimialajohtajat, palvelualueen vastuhenkilöt ja palveluyksikön esihenkilöt päättävät alaisensa viranhaltijan ja työntekijän osalta sellaisen virka- ja työvapaan, jonka saamiseen viranhaltijalla ja työntekijällä on lainsäädännön tai virka- ja työehtosopimuksen mukaan ehdoton oikeus, myöntämisestä, keskeyttämisestä ja peruuttamisesta.

#### 51 § Virka- ja työehtosopimuksen harkinnanvaraisten määräysten soveltaminen

Mikäli tässä luvussa ei ole toisin määrätty, virka- ja työehtosopimuksen harkinnanvaraisten määräysten soveltamisesta päättää kunnanhallitus.

#### 52 § Viranhaltijan siirtäminen toiseen virkasuhteeseen

Viranhaltijalain 24 §:n mukaan viranhaltijan siirtämisestä toiseen virkasuhteeseen päättää se viranomaislainen, jolla on toimivalta molempiin virkasuhteisiin ottamisessa. Jos toimivalta on eri viranomaisilla, siirtämisestä päättää kunnanhallitus.

#### 53 § Sivutoimet

Viranhaltijan sivutoimilupahakemuksen ratkaisee ja sivutoimiluvan peruuttamisesta sekä sivutoimen vastaanottamisen ja pitämisen kieltämisestä päättää kunnanjohtaja.

### 54 § Viranhaltijan työ- ja toimintakyvyn selvittäminen

Viranhaltijalain 19 §:n mukaan kunnanhallituksen puheenjohtaja päättää terveydentilaa koskevien tietojen pyytämisestä kunnanjohtajalta sekä kunnanjohtajan määräämisestä terveydentilaa koskeviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin.

Viranhaltijalain 19 §:n mukaan kunnanjohtaja, toimialajohtaja ja palvelualueen esihenkilö päättää terveydentilaa koskevien tietojen pyytämisestä alaiseltaan viranhaltijalta sekä viranhaltijan määräämisestä terveydentilaa koskeviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin.

### 55 § Virantoimituksesta pidättäminen

Kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 48 §:n mukaan valtuusto päättää kunnanjohtajan virantoimituksesta pidättämisestä. Valtuuston puheenjohtaja voi ennen valtuuston kokousta päättää kunnanjohtajan väliaikaisesta virantoimituksesta pidättämisestä.

Kunnanhallitus päättää muun viranhaltijan kuin kunnanjohtajan virantoimituksesta pidättämisestä. Kunnanjohtaja voi ennen kunnanhallituksen kokousta päättää viranhaltijan väliaikaisesta virantoimituksesta pidättämisestä.

### 56 § Virkasuhteen ja työsuhteen muuttaminen osa-aikaiseksi

Virkasuhteen ja työsuhteen muuttamisesta osa-aikaiseksi päättää palvelussuhteeseen ottava viranomaisen.

### 57 § Lomauttaminen

Viranhaltijan ja työntekijän lomauttamisesta toistaiseksi tai määräajaksi päättää kunnanhallitus.

### 58 § Palvelussuhteen päättyminen

Palvelussuhteen purkamisesta koeajalla, irtisanomisesta, purkamisesta ja purkautuneena pitämisestä päättää palvelussuhteeseen ottava viranomaisen.

Viranhaltijan ilmoitus virkasuhteen irtisanomisesta sekä työntekijän ilmoitus työsuhteen irtisanomisesta ja purkamisesta saatetaan palvelussuhteeseen ottamisesta päättäneen viranomaisen tietoon.

### 59 § Menetettyjen ansioiden korvaaminen

Viranhaltijalle kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 45 §:n nojalla maksettavasta korvauksesta päättää kunnanjohtaja.

### 60 § Palkan takaisinperiminen

Aiheettomasti maksetun palkan tai muun palvelussuhteesta johtuvan taloudellisen etuuden takaisinperinnästä päättää kunnanjohtaja.

## 9. luku Tiedonhallinnan ja asiakirjahallinnon järjestäminen

### 61 § Kunnanhallituksen tiedonhallinnan tehtävät

Kunnanhallitus vastaa siitä, että tiedonhallintalain 4.2 §:n vastuut, käytännöt ja valvonta on määritetty kunnassa.

Tiedonhallinnan toteuttamiseen liittyvien tehtävien vastuut ovat:

- 1) vastuu tiedonhallintalain mukaisten kuvausten koostamisesta ja ylläpidosta (tiedonhallintamalli 5 §, muutosvaikutusten arviointi 5 § ja asiakirjajulkisuutta koskeva kuvaus 28 §).
- 2) vastuu 19 §:ssä säädetystä tietoaisteistojen sähköiseen muotoon muuttamisesta ja saatavuudesta.
- 3) vastuu tietoturvallisuusjärjestelyistä, tietojärjestelmien toiminnasta ja yhteentoimivuudesta sekä tietovarantojen yhteentoimivuudesta (2 §:n 13 kohta, 5 §, 12—17 §, 22—24 §).
- 4) vastuu asianhallinnan ja palvelujen tiedonhallinnan järjestämisestä sekä tietoaisteistojen säilyttämisen järjestämisestä (21 §, 25—27 §).

### 62 § Kunnanhallituksen asiakirjahallinnon tehtävät

Kunnanhallitus vastaa siitä, että arkistotoimen vastuut, käytännöt ja valvonta on määriteltävä kunnan viranomaisen tehtävissä.

Kunnanhallituksen tulee huolehtia arkistolain 7—9 §:n mukaisista velvoitteista:

- 1) määrätä kunnan asiakirjahallintoa, arkistointia ja arkistonmuodostusta johtava viranhaltija.
- 2) antaa tarkemmat määräykset asiakirjahallinnon hoitamisesta ja toimialojen vastuuhenkilöiden tehtävistä.
- 3) päättää tiedonohjaussuunnitelman (AMS, TOS) yleisistä periaatteista (sisältö, laadinnan vastuut, vahvistaminen käyttöön, valvonta ja seuranta).
- 4) nimetä kunnan arkistonmuodostajat.

### 63 § Asiakirjahallintoa ja arkistointia johtavan viranhaltijan tehtävät

Asiakirjahallintoa johtava viranhaltija johtaa kunnanhallituksen alaisena asiakirjahallintoa ja vastaa kunnan pysyvästi säilytettävistä asiakirjatiedoista sekä lisäksi:

- 1) Vastaa kunnanhallituksen asiakirjahallinnon viranomaistehtävien valmistelusta ja täytäntöönpanosta.
- 2) Ohjaa ja kehittää asiakirjahallintoa osana kunnan tiedonhallintaa.
- 3) Hyväksyy tiedonkäsittelyn, säilytyksen ja arkistoinnin ohjeistuksen.
- 4) Vastaa keskusarkistosta ja pysyvästi säilytettävistä asiakirjatiedoista.
- 5) Laatii kunnan asiakirjahallinnon ohjeen ja valvoo, että tehtävät hoidetaan annettujen ohjeiden mukaisesti.
- 6) Huolehtii asiakirjahallintoon liittyvästä koulutuksesta ja neuvonnasta.



## II OSA

# Talous ja valvonta

### 10. luku Taloudenhoito

#### 64 § Talousarvio ja taloussuunnitelma

Kunnanhallitus hyväksyy suunnittelukehykset ja talousarvion laadintaohjeet. Toimielimet laativat talousarvioehdotuksensa.

Valtuusto hyväksyy talousarviossa toimielimelle sitovat tehtäväkohtaiset toiminnan ja talouden tavoitteet sekä niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa talousarvioon brutto- tai nettomääräisenä.

#### 65 § Talousarvion täytäntöönpano

Kunnanhallitus hyväksyy erilliset talousarvion täytäntöönpano-ohjeet.

#### 66 § Toiminnan ja talouden seuranta

Toimielimet seuraavat talousarvion toteutumista kuukausittain.

Toiminnan ja talouden toteutumisesta raportoidaan toimielimille talousarvion hyväksymisen yhteydessä päätetyllä tavalla.

#### 67 § Talousarvion sitovuus

Talousarviosta päättäessään valtuusto määrittelee, mitkä ovat valtuuston sitovina hyväksymät toiminnan tavoitteet. Valtuusto antaa talousarvion noudattamista koskevat määräykset, miten talousarvio ja sen perustelut sitovat kunnan viranomaisia.

#### 68 § Talousarvion muutokset

Talousarvioon tehtävät muutokset on esitettävä valtuustolle siten, että valtuusto ehtii käsitellä muutosehdotukset talousarviovuoden aikana. Talousarviovuoden jälkeen talousarvion muutoksia voidaan käsitellä vain poikkeustapauksissa. Tilinpäätöksen allekirjoittamisen jälkeen valtuustolle ei voi enää tehdä talousarvion muutosehdotusta.

Määrärahan muutosesityksessä on selvitettävä myös muutoksen vaikutus toiminnan tavoitteisiin ja tuloarvioihin. Vastaavasti toiminnan tavoitteiden tai tuloarvion muutosesityksessä on selvitettävä muutoksen vaikutukset määrärahoihin.



Valtuusto päättää toimielinten määrärahojen ja tavoitteiden muutoksista, kun organisaatiota muutetaan talousarviovuoden aikana.

Talousarviopoikkeamista, joita ei ole hyväksytty talousarviomuutoksina valtuustossa, on annettava selvitys tilinpäätös- ja toimintakertomuksessa.

### **69 § Omaisuuden luovuttaminen ja vuokraaminen**

Kunnan omaisuuden luovuttamisesta ja vuokraamisesta päättää kunnanhallitus valtuuston hyväksymien perusteiden mukaisesti. Kunnanhallitus voi siirtää toimivaltaansa muille toimielimille ja viranhaltijoille.

### **70 § Poistosuunnitelman hyväksyminen**

Valtuusto hyväksyy suunnitelmapoistojen perusteet.

Kunnanhallitus hyväksyy hyödyke- tai hyödykeryhmäkohtaiset poistosuunnitelmat.

Kunnanhallitus vahvistaa poistolaskennan pohjaksi pienhankintarajan.

### **71 § Rahatoimen hoitaminen**

Kunnan rahatoimen tehtäviä ovat maksuvalmiuden ylläpitäminen, maksuliikenteen hoito, lainarahoitus ja rahavarojen sijoittaminen.

Valtuusto päättää kunnan kokonaisvarallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteista. Valtuusto päättää lainan ottamisen ja lainan antamisen periaatteista.

Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuusto päättää antolainojen ja vieraan pääoman muutoksista.

Kunnanhallitus päättää lainan ottamisesta ja lainan antamisesta noudattaen valtuuston hyväksymiä periaatteita. Kunnanhallitus voi siirtää lainan ottamiseen ja antamiseen liittyvää toimivaltaansa alaiselleen viranomaiselle. Muutoin kunnan rahatoimesta vastaa kunnanhallitus.

Rahatoimen käytännön hoitamisesta vastaa talousjohtaja/rahatoimesta vastaava viranhaltija.

### **72 § Maksuista päättäminen**

Valtuusto päättää kunnan palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista.

Kunnanhallitus ja lautakunnat päättävät toimialallaan tarkemmin maksujen perusteista ja euro-määristä. Kunnanhallitus voi siirtää maksuista päättämiseen liittyvää toimivaltaansa alaiselleen viranomaiselle.

### 73 § Asiakirjojen antamisesta perittävät maksut

Pöytäkirjanotteesta, kopiosta tai muusta tulosteesta peritään sivukohtainen maksu.

Jos tiedon esille hakeminen vaatii erityistoimenpiteitä, tiedonhausta peritään kiinteä perusmaksu, joka porrastetaan haun vaativuuden mukaan. Kopiosta ja tulosteesta peritään tällöin kiinteän perusmaksun lisäksi sivukohtainen maksu.

Kunnanhallitus päättää tarkemmin asiakirjojen antamisesta perittävien maksujen perusteista ja euromääristä.



## III OSA

# Valvonta

### 11. luku Ulkoinen valvonta

#### 74 § Ulkoinen valvonta

Ulkoinen valvonta järjestetään toimivasta johdosta riippumattomaksi. Ulkoisesta valvonnasta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja.

#### 75 § Tarkastuslautakunnan kokoukset

Tilintarkastajalla on läsnäolo- ja puheoikeus lautakunnan kokouksissa. Tilintarkastajalla ja lautakunnan määräämillä luottamushenkilöillä ja viranhaltijoilla on läsnäolovelvollisuus lautakunnan kokouksessa lautakunnan niin päättäessä.

Kunnanhallitus ei voi määrätä edustajaansa tarkastuslautakunnan kokouksiin.

Tarkastuslautakunnan päätökset tehdään ilman viranhaltijaesittelyä puheenjohtajan selostuksen pohjalta. Kokousmenettelyssä noudatetaan muutoin 18 luvun määräyksiä.

#### 76 § Tarkastuslautakunnan tehtävät ja raportointi

Sen lisäksi mitä kuntalain 121 §:ssä säädetään, tarkastuslautakunta:

- 1) Hyväksyy tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelman.
- 2) Seuraa tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seuraa tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tekee tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi.
- 3) Huolehtii, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa.
- 4) Tekee tarvittaessa aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen tarkastuksen tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Arvioinnin tulokset raportoidaan vuosittain valtuustolle annettavassa arviointikertomuksessa. Ennen arviointikertomuksen valmistumista tarkastuslautakunta voi antaa valtuustolle tarpeelliseksi katsomiaan selvityksiä. Tarkastuslautakunta voi raportoida tilikauden aikana valtuustolle myös muista merkittävistä havainnoista.



### **77 § Sidonnaisuusilmoituksiin liittyvät tehtävät**

Tarkastuslautakunta valvoo kuntalain 84 §:ssä tarkoitetun sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja huolehtii sidonnaisuusrekisterin julkisten tietojen julkaisemisesta kunnan verkkosivuilla.

Tarkastuslautakunta on sidonnaisuusrekisterin rekisterinpitäjä.

Tarkastuslautakunnan on saatettava sidonnaisuusilmoitukset valtuustolle tiedoksi kerran vuodessa.

### **78 § Tilintarkastusyhteisön valinta**

Tilintarkastusyhteisö valitaan enintään kuuden tilikauden hallinnon ja talouden tarkastamista varten.

### **79 § Tilintarkastajan tehtävät**

Tilintarkastajan tehtävistä säädetään kuntalain 123 §:ssä.

### **80 § Tarkastuslautakunnan antamat tehtävät**

Tilintarkastaja voi ottaa tarkastuslautakunnalta toimeksiantoja lautakunnan käsiteltävien asioiden valmisteluun ja täytäntöönpanoon liittyvien tehtävien suorittamisesta, mikäli ne eivät ole riskitilidassa julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan kanssa.

### **81 § Tilintarkastuskertomus ja muu raportointi**

Tilintarkastuskertomuksesta säädetään kuntalain 125 §:ssä.

Tilintarkastaja ilmoittaa havaitsemistaan olennaisista epäkohdista viipymättä kunnanhallitukselle annettavassa tilintarkastuspöytäkirjassa. Tilintarkastuspöytäkirja annetaan tiedoksi tarkastuslautakunnalle.

Tilintarkastaja raportoi tarkastussuunnitelman toteutumisesta ja tarkastushavainnoistaan tarkastuslautakunnan määräämällä tavalla.

## 12. luku Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

### 82 § Kunnanhallituksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät

Kunnanhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä:

- 1) Hyväksyy sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet ja menettelytavat.
- 2) Valvoo, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta toimeenpannaan ohjeistuksen mukaisesti ja tuloksellisesti.
- 3) Antaa toimintakertomuksessa tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä sekä selvityksen konsernivalvonnasta ja merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä.
- 4) Vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä ja yhteen sovittamisesta siten, että kunnan toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus varmistetaan.
- 5) Hyväksyy sisäisen tarkastuksen suunnitelman, johon perustuen arvioidaan riskienhallinta-, valvonta-, johtamis- ja hallintoprosessien tuloksellisuutta.
- 6) Vastaa riskienhallinnan järjestämisestä siten, että kunnan toiminnan olennaiset riskit tunnistetaan ja kuvataan ja riskin toteutumisen vaikutukset, toteutumisen todennäköisyys ja mahdollisuudet hallita riskiä arvioidaan.

Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa, miten sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä riskienhallinta on kunnassa ja kuntakonsernissa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää taloussuunnitelukaudella.

### 83 § Lautakunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät

Lautakunta vastaa toimialallaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä raportoivat kunnanhallitukselle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

### 84 § Viranhaltijoiden ja esihenkilöiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät

Kunnanjohtaja sekä toimialojen ja tulosalueiden johtavat viranhaltijat vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta toimialallaan ja tulosalueellaan, ohjeistavat alaisiaan toimintayksiköitä sekä raportoivat kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Toimintayksiköiden esihenkilöt vastaavat yksikön riskien tunnistamisesta, arvioinnista, riskienhallinnan toimenpiteiden toteutuksesta ja toimivuudesta sekä raportoivat kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Konsernijohto vastaa konserniyhteisöjen ohjauksesta sekä yhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen ja tuloksellisuuden valvonnasta.

### 85 § Sisäisen tarkastuksen tehtävät

Sisäisen tarkastuksen toiminnon tarkoitus, tehtävät ja vastuut määritellään kunnanhallituksen hyväksymässä sisäisen valvonnan toimintaohjeessa.



## 13. luku Varautuminen ja valmiussuunnittelu

### 86 § Varautuminen ja valmiussuunnittelu

Varautuminen on toimintaa, jolla varmistetaan kunnan tehtävien ja palveluiden mahdollisimman häiriötön hoitaminen ja mahdollisesti tarvittavat tavanomaisesta poikkeavat toimenpiteet normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Valtuusto luo päätöksillään edellytykset kunnan varautumisella ja valmiussuunnittelulle.

Kunnanhallitus päättää varautumisen ja valmiussuunnittelun järjestämisen käytännön toteutuksesta valtuuston päättämien periaatteiden mukaisesti.

Kunnan varautumista johtaa kunnanjohtaja.

Toimialajohtajat vastaavat palvelutuotannon toimialansa osalta varautumisesta ja valmiussuunnittelusta.

## IV OSA

# Valtuusto

### 14. luku Valtuuston toiminta

#### 87 § Valtuuston toiminnan järjestelyt

Valtuuston toimikauden ensimmäisen kokouksen kutsuu koolle kunnanhallituksen puheenjohtaja. Kokouksen avaa iältään vanhin läsnä oleva valtuutettu, joka johtaa puhetta, kunnes valtuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat on valittu.

Ennen puheenjohtajiston vaalia valtuusto päättää puheenjohtajiston toimikaudesta.

Ennen puheenjohtajiston vaalia valtuusto päättää varapuheenjohtajien lukumäärästä.

Valtuuston toiminnan sisäistä järjestelyä koskevien asioiden valmistelua johtaa valtuuston puheenjohtaja, jollei valtuusto toisin päättä.

Valtuuston kokousten pöytäkirjanpitäjänä ja valtuuston sihteerinä toimii valtuuston määräämä viranhaltija.

#### 88 § Valtuustoryhmän muodostaminen ja valtuustoryhmän nimi

Valtuutetut voivat muodostaa valtuustoryhmiä valtuustotyöskentelyä varten.

Valtuustoryhmän muodostamisesta, nimestä ja puheenjohtajasta on annettava valtuuston puheenjohtajalle kirjallinen ilmoitus. Kaikkien ryhmään liittyvien valtuutettujen on allekirjoitettava ilmoitus.

Valtuustoryhmänä pidetään myös yhtä valtuutettua, jos hän on tehnyt 2 momentissa tarkoitetun ilmoituksen.

Valtuusto hyväksyy valtuustoryhmän nimen. Nimi ei saa olla sopimaton. Uuden valtuustoryhmän nimestä ei saa aiheutua sekaantumisvaaraa jo olemassa olevan valtuustoryhmän nimeen.

#### 89 § Muutokset valtuustoryhmän kokoonpanossa

Valtuutetun on ilmoitettava kirjallisesti valtuuston puheenjohtajalle valtuustoryhmään liittymisestä ja siitä valtuustoryhmästä eroamisesta. Uuteen valtuustoryhmään liittyvän valtuutetun on esitettävä valtuuston puheenjohtajalle esitettävän liittymisilmoituksen yhteydessä sen ryhmän kirjallinen hyväksyntä, johon valtuutettu on liittymässä.

Jos valtuutettu on erotettu valtuustoryhmästä, valtuustoryhmän on ilmoitettava tästä kirjallisesti valtuuston puheenjohtajalle.



### 90 § istumajärjestys

Valtuutetut istuvat kokouksessa valtuustoryhmittäin puheenjohtajan hyväksymän istumajärjestyksen mukaisesti.



## 15. luku Valtuuston kokoukset

### 91 § Valtuuston varsinainen kokous ja sähköinen kokous

Valtuusto voi käsitellä asian varsinaisessa kokouksessaan, jossa kokouksen osallistujat ovat läsnä kokouspaikalla. Varsinaisessa kokouksessa voidaan käyttää sähköistä asiahallinta- tai äänestysjärjestelmää.

Valtuuston kokous voidaan pitää sähköisessä toimintaympäristössä, johon osallistutaan sähköisen yhteyden avulla (sähköinen kokous). Yleisölle on järjestettävä mahdollisuus seurata valtuuston sähköistä kokousta internetin kautta taikka kokouskutsussa mainitussa (julkisessa) tilassa.

Valtuuston suljettuun sähköiseen kokoukseen voi osallistua vain sellaisesta paikasta, jossa salassa pidettävät tiedot ja kokouksessa käydyt keskustelut eivät ole ulkopuolisen kuultavissa eivätkä nähtävissä.

Kunnanhallitus tai sen nimeämä viranhaltija vastaa siitä, että sähköisiin kokouksiin tarvittavat tekniset laitteet sekä tietoliikenneyhteydet ovat ajantasaisia ja tietoturvallisia voimassa olevan lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Valtuusto päättää tarkemmista kokouspäivistään kokouksessaan.

### 92 § Kokouskutsu

Kokouskutsun antaa valtuuston puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja. Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat.

Kokouskutsussa on mainittava, jos kyseessä on sähköinen kokous ja ilmoitettava verkko-osoite sekä tila, jossa yleisö voi seurata kokousta. Kokouskutsussa on mainittava, jos osa kokousasioista käsitellään suljetussa kokouksessa.

Kokouskutsu on lähetettävä vähintään 4 päivää ennen valtuuston kokousta kullekin valtuutetulle sekä niille, joilla on kokouksessa läsnäolo-oikeus tai -velvollisuus. Samassa ajassa on kokouksesta tiedotettava kunnan verkkosivuilla.

Puheenjohtaja voi perustellusta syystä peruuttaa kokouksen.

### 93 § Esityslista

Esityslista, joka sisältää selostuksen käsiteltävistä asioista ja ehdotukset valtuuston päätöksiksi, lähetetään kokouskutsun yhteydessä, jolleivät erityiset syyt ole esteenä. Jos esityslistalla, liitteissä tai oheismateriaalissa on salassa pidettäviä tietoja, asiakirjaan tehdään merkintä salassapidosta.

Valtuusto päättää, kuinka monelle varavaltuutetulle esityslista toimitetaan.

### 94 § Sähköinen kokouskutsu

Kokouskutsu, esityslista, liitteet ja oheismateriaali voidaan lähettää sähköisesti.

Tällöin kunnanhallitus tai sen nimeämä viranhaltija vastaa siitä, että tähän tarvittavat tekniset laitteet, järjestelmät ja tietoliikenneyhteydet ovat käytettävissä.

### 95 § Esityslistan ja liitteiden julkaiseminen kunnan verkkosivuilla

Esityslista julkaistaan kunnan verkkosivuilla. Ennen julkaisemista esityslistalta poistetaan salassa pidettävät tiedot sekä henkilötiedot, joihin ei liity tiedottamisintressiä. Erityisestä syystä verkossa julkaistavalta esityslistalta voidaan poistaa yksittäinen kokousasia. Esityslistan liitteitä julkaistaan kunnan verkkosivuilla harkinnan mukaan, ottaen huomioon kunnan asukkaiden tiedonsaanti-intressit.

### 96 § Jatkokokous

Jos kaikkia kokouskutsussa mainittuja asioita ei saada kokouksessa käsiteltyä, käsittelemättä jääneet asiat voidaan siirtää jatkokokoukseen, johon ei tarvitse antaa eri kutsua. Kokouksesta poissa olleille lähetetään sähköinen viesti jatkokokouksen ajasta ja paikasta.

### 97 § Varavaltuutetun kutsuminen

Valtuutetun, joka ei pääse kokoukseen tai on esteellinen käsittelemään esityslistalla olevaa asiaa, on viipymättä ilmoitettava esteestä tai esteellisyydestä valtuuston puheenjohtajalle tai sihteerille.

Saatuaan valtuutetulta tai muuten luotettavasti tiedon esteestä tai esteellisyydestä puheenjohtajan tai sihteerin on kutsuttava valtuutetun sijaan kuntalain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettu varavaltuutettu. Varavaltuutetut kutsutaan kokoukseen noudattaen heidän sijaantulojärjestystään.

### 98 § Läsnäolo kokouksessa

Kunnanhallituksen puheenjohtajan ja kunnanjohtajan on oltava läsnä valtuuston kokouksessa. Heidän poissaolonsa ei estä asioiden käsittelyä. Kunnanhallituksen jäsenillä on läsnäolo-oikeus.

Edellä mainitulla henkilöllä on oikeus ottaa osaa keskusteluun, mutta ei päätöksen tekemiseen, jollei hän ole samalla valtuutettu.

Nuorisovaltuusto voi nimetä valtuuston kokoukseen edustajansa, jolla on läsnäolo- ja puheoikeus. Nuorisovaltuuston edustajalla ei kuitenkaan ole läsnäolo-oikeutta valtuuston suljetussa kokouksessa.

Toimialajohtajilla on läsnäolo- ja puheoikeus valtuuston kokouksessa.

Valtuusto päättää muiden henkilöiden läsnäolo- ja puheoikeudesta.



### 99 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Läsnä olevat valtuutetut ja varavaltuutetut todetaan sähköisesti tai nimenhuudolla, joka toimitetaan aakkosjärjestyksessä.

Todettuaan läsnä olevat valtuutetut puheenjohtaja toteaa esteen ilmoittaneet valtuutetut ja läsnä olevat varavaltuutetut sekä onko kokous laillisesti koolle kutsuttu ja päätösvaltainen.

Nimenhuudon jälkeen saapuvan valtuutetun on ilmoitauduttava välittömästi puheenjohtajalle. Poistumisesta kesken kokouksen on ilmoitettava puheenjohtajalle.

Kun varavaltuutettu osallistuu kokoukseen ja asianomaisen vaaliliiton, puolueen tai yhteislistan valtuutettu saapuu kesken kokouksen, tulee valtuutettu välittömästi varavaltuutetun tilalle.

Puheenjohtaja voi kokouksen kestäessä tai kokoustauon päätyttyä tarvittaessa todeta uudelleen läsnäolijat.

Mikäli puheenjohtaja toteaa valtuuston menettäneen päätösvaltaisuuden, hänen on keskeytettävä tai lopetettava kokous.

### 100 § Kokouksen johtaminen

Puheenjohtajan tehtävistä kokouksen johtamisessa säädetään kuntalain 102 §:ssä.

### 101 § Puheenjohtajan luovuttaminen varapuheenjohtajalle

Puheenjohtaja voi tarvittaessa valtuuston suostumuksella luovuttaa puheenjohtajan kokouksessa varapuheenjohtajalle ja osallistua sinä aikana kokoukseen jäsenenä.

### 102 § Tilapäinen puheenjohtaja

Jos sekä puheenjohtaja että varapuheenjohtajat ovat estyneitä tai esteellisiä jossakin asiassa, valitaan kokousta tai asian käsittelyä varten tilapäinen puheenjohtaja.

### 103 § Esteellisyys

Ennen asian käsittelyn aloittamista esteellisen henkilön on ilmoitettava esteellisyydestään ja esteellisyyden aiheuttamasta perusteesta sekä vetäydyttävä asian käsittelystä ja poistuttava paikaltaan. Jos asia käsitellään suljetussa kokouksessa, esteellisen henkilön on poistuttava kokouksesta.

Puheenjohtajan on tarvittaessa saatettava kokoukseen osallistuvan esteellisyys valtuuston ratkaistavaksi. Asianomaisen henkilön tulee tarvittaessa antaa selvitystä seikoista, joilla voi olla

merkitystä hänen esteellisyytensä arvioinnissa. Annettuaan pyydetyn selvityksen asianomaisen henkilön on poistuttava paikaltaan.

Henkilö, jonka esteellisyyden valtuusto ratkaisee, saa osallistua esteellisyyttään koskevan asian käsittelyyn vain hallintolain 29 §:ssä tarkoitetussa poikkeustilanteessa.

Esteellisyyttä koskeva ratkaisu on perusteltava pöytäkirjaan.

#### **104 § Asioiden käsittelyjärjestys**

Asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei valtuusto toisin päättä.

Kunnanhallituksen ehdotus on käsittelyn pohjana (pohjaehdotus). Jos asian on valmistellut tarkastuslautakunta tai tilapäinen valiokunta, tarkastuslautakunnan tai tilapäisen valiokunnan ehdotus on pohjaehdotus.

Jos kunnanhallitus, tarkastuslautakunta tai tilapäinen valiokunta on muuttanut esityslistalla olevaa ehdotustaan ennen kuin valtuusto on tehnyt päätöksen asiasta, muutettu ehdotus on pohjaehdotus. Jos ehdotus on peruutettu ennen kuin valtuusto on tehnyt päätöksen asiassa, asia on poistettava esityslistalta.

#### **105 § Puheenvuorot**

Kun asia on esitelty, siitä on varattava tilaisuus keskustella.

Puheenvuoro on pyydettävä sähköisesti/selvästi havaittavalla tavalla tai toimittamalla puheenjohtajalle kirjallinen puheenvuoropyyntö.

Puheenvuorot annetaan pyydetystä järjestyksessä. Tästä järjestyksestä poiketen puheenjohtaja voi antaa:

- 1) asian käsittelyn alussa ryhmäpuheenvuoron kunkin valtuustoryhmän edustajalle ryhmien suuruuden mukaisessa järjestyksessä
- 2) puheenvuoron kunnanhallituksen puheenjohtajalle, kunnanjohtajalle sekä tarkastuslautakunnan ja tilapäisen valiokunnan puheenjohtajalle, kun käsitellään kyseisen toimielimen valmistelemaa asiaa
- 3) repliikki- ja kannatuspuheenvuoron.

Asian käsittelyjärjestystä koskeva työjärjestyspuheenvuoro on annettava ennen muita.

Kokouksen kulun turvaamiseksi puheenjohtajalla on oikeus yksittäisessä asiassa rajoittaa valtuutettujen puheenvuorojen pituutta siten, että ryhmäpuheenvuoro voi kestää 10 minuuttia ja muu puheenvuoro 5 minuuttia.

Kokouspaikalla puheenvuoro on pidettävä omalta paikalta tai puhujakorokkeelta.

Puhujan on puheessaan pysyttävä asiassa. Jos puhuja poikkeaa asiasta, puheenjohtajan on kehotettava häntä palaamaan asiaan. Jos puhuja ei noudata kehotusta, puheenjohtaja voi asiasta huomautettuaan kieltää häntä jatkamasta puhettaan.

### **106 § Pöydällepano ja asian palauttaminen valmisteltavaksi**

Jos keskustelun kuluessa tehdään kannatettu ehdotus asian pöydällepanosta, palauttamisesta valmisteltavaksi tai jokin muu ehdotus, jonka hyväksyminen keskeyttäisi asian käsittelyn, seuraavien puhujien on puheenjohtajan kehotuksesta rajoitettava puheenvuoronsa koskemaan vain tätä ehdotusta. Jos ehdotus hyväksytään yksimielisesti tai äänestämällä, puheenjohtaja keskeyttää asian käsittelyn. Jos ehdotus hylätään, asian käsittely jatkuu.

Asia, jota käsitellään ensimmäisen kerran valtuustossa eikä esityslistaa ole toimitettu kokouskutsun yhteydessä, pannaan pöydälle seuraavaan kokoukseen, jos vähintään neljäsosa läsnä olevista valtuutetuista pyytää asian pöydällepanoa.

Muissa tilanteissa asian pöydällepanosta päätetään enemmistöpäätöksellä.

### **107 § Ehdotukset ja keskustelun päättäminen**

Ehdotus on annettava kirjallisena, jos puheenjohtaja niin vaatii.

Kun kaikki puheenvuorot on käytetty, puheenjohtaja päättää keskustelun. Puheenjohtaja selostaa keskustelun kuluessa tehdyt ehdotukset ja onko ehdotusta kannatettu.

### **108 § Ilman äänestystä syntyvän päätöksen toteaminen**

Jos keskustelun aikana ei ole tehty kannatettuja ehdotuksia, puheenjohtaja toteaa pohjaehdotuksen valtuuston päätökseksi.

Jos puheenjohtaja toteaa valtuuston yksimielisesti kannattavan kokouksessa tehtyä ehdotusta, puheenjohtaja toteaa ehdotuksen valtuuston päätökseksi.

### **109 § Äänestykseen otettavat ehdotukset**

Äänestykseen otetaan pohjaehdotus ja kannatetut ehdotukset. Ehdotusta, joka on tehty vaihtoehtoisena tai menee käsiteltävän asian ulkopuolelle, ei kuitenkaan oteta äänestykseen.

Jos ehdotuksen tekijä ei ole paikalla äänestyksen alkaessa, hänen tekemänsä ehdotus katsotaan rauenneeksi eikä sitä oteta äänestykseen.

### **110 § Äänestystapa ja äänestysjärjestys**

Äänestys toimitetaan sähköisesti/äänestyskoneella/nimenhuudolla tai valtuuston päättämällä muulla tavalla. Äänestys toimitetaan avoimesti.

Jos äänestykseen otettavia ehdotuksia on enemmän kuin kaksi, puheenjohtaja esittää valtuuston hyväksyttäväksi äänestysjärjestyksen. Äänestysjärjestys määräytyy seuraavien periaatteiden mukaan:

- 1) Ensin otetaan äänestykseen kaksi eniten pohjaehdotuksesta poikkeavaa ehdotusta. Voittanut ehdotus asetetaan jäljellä olevista ehdotuksista eniten pohjaehdotuksesta poikkeavaa ehdotusta vastaan. Näin jatketaan, kunnes saadaan lopullinen vastaehdotus pohjaehdotukselle. Kuitenkin jos äänestykseen on otettava pohjaehdotuksen kokonaan hylkäämistä tarkoittava ehdotus, se on asetettava viimeisenä äänestettäväksi muista ehdotuksista voittanutta vastaan.
- 2) Jos asia koskee määrärahan myöntämistä, otetaan ensin äänestykseen määrältään suurimman ehdotuksen hyväksyminen tai hylkääminen ja näin jatketaan ehdotusten suuruuden mukaisessa järjestyksessä, kunnes jokin ehdotus hyväksytään, minkä jälkeen pienemmistä ehdotuksista ei enää äänestetä.
- 3) Jos ehdotuksen hyväksyminen tai hylkääminen on riippumaton muista ehdotuksista, sen hyväksymisestä tai hylkäämisestä on äänestettävä erikseen.

### 111 § Äänestyksen tuloksen toteaminen

Puheenjohtaja toteaa äänestyksen tuloksena syntyvän päätöksen.

Jos päätöksen tekemiseen vaaditaan lain mukaan määräenemmistön kannatus tai yksimielisyys, puheenjohtajan on ilmoitettava siitä ennen äänestyksen toimittamista ja otettava se huomioon äänestyksen tuloksen todetessaan.

### 112 § Toimenpidealoite

Tehtyään käsiteltävänä olevassa asiassa päätöksen valtuusto voi hyväksyä käsiteltyyn asiaan liittyvän toimenpidealoitteen. Toimenpidealoite osoitetaan kunnanhallitukselle. Se ei saa olla ristiriidassa valtuuston päätöksen kanssa eikä saa muuttaa tai laajentaa päätöstä.

### 113 § Pöytäkirjan laatiminen ja tarkastaminen

Valtuuston pöytäkirjaan sovelletaan, mitä pöytäkirjan laatimisesta määrätään 152 §:ssä. Pöytäkirja voidaan tarkastaa sähköisesti.

Valtuusto valitsee jokaisessa kokouksessa kaksi valtuutettua tarkastamaan kokouksesta laaditun pöytäkirjan siltä osin kuin pöytäkirjaa ei tarkasteta kokouksessa.

### 114 § Päätösten tiedoksianto kunnan jäsenille

Valtuuston pöytäkirja siihen liitettyine valitusosoituksineen pidetään tarkastamisen jälkeen nähtävänä kunnan verkkosivuilla siten kuin kuntalain 140 §:ssä säädetään.

## 16. luku Enemmistövaali ja suhteellinen vaali

### 115 § Vaaleja koskevat yleiset määräykset

Varajäsenet valitaan samassa vaalissa kuin varsinaiset jäsenet. Jos varajäsenet ovat henkilökohtaisia, varsinaisen ja henkilökohtaisen varajäsenen muodostamat ehdokasparit on hyväksyttävä ennen vaalia.

Enemmistövaali toimitetaan suljetuin lipuin, jos yksikin sitä vaatii. Suhteellinen vaali toimitetaan aina suljetuin lipuin. Suljetussa lippuäänestyksessä äänestäjän on taitettava äänestyslippu siten, ettei sen sisältö ole näkyvässä.

Äänestyslipussa ei saa olla asiattomia merkintöjä. Äänestysliput annetaan valtuuston puheenjohtajalle puheenjohtajan määräämässä järjestyksessä.

Äänestysliput sekä arvonnassa käytetyt liput on säilytettävä vaalipäätöksen lainvoimaisuuteen saakka. Jos vaali on toimitettu suljetuin lipuin, liput on säilytettävä suljetussa kuoressa.

### 116 § Enemmistövaali

Enemmistövaalissa äänen voi antaa kenelle tahansa vaalikelpoiselle ehdokkaalle tai ehdokasparille. Jos valittavia on enemmän kuin yksi, toimielimen jäsenellä on käytettävissään yhtä monta ääntä kuin on valittavia henkilöitä tai ehdokaspareja. Yhdelle ehdokkaalle tai ehdokasparille voi antaa vain yhden äänen ja kaikkia ääniä ei ole pakko käyttää.

Kun enemmistövaali toimitetaan suljetuin lipuin, kokouksen pöytäkirjantarkastajat toimivat samalla äänenlaskijoina ja avustavat muutenkin vaalitoimituksessa, jollei valtuusto toisin päättä.

### 117 § Valtuuston vaalilautakunta

Valtuusto valitsee toimikaudekseen suhteellisten vaalien toimittamista varten vaalilautakunnan. Lautakunnassa on 5 jäsentä ja kullakin henkilökohtainen varajäsen.

Valtuusto valitsee jäseniksi valituista lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Lautakunnan sihteerinä toimii valtuuston pöytäkirjanpitäjä, jollei valtuusto toisin päättä.

### 118 § Ehdokaslistojen laatiminen

Ehdokaslistassa saa olla enintään niin monen ehdokkaan tai ehdokasparin nimi kuin vaalissa on valittavia jäseniä ja varajäseniä.

Ehdokaslistan otsikossa on mainittava, missä vaalissa sitä käytetään. Vähintään kahden valtuutetun on allekirjoitettava ehdokaslista. Ensimmäinen allekirjoittaja toimii listan asiamiehenä, antaa listan valtuuston puheenjohtajalle ja on oikeutettu tekemään siihen 120 §:ssä tarkoitetut oikaisut.

### **119 § Ehdokaslistojen jättäminen ja vaalitoimituksen nimenhuuto**

Valtuusto määrää ajankohdan, milloin ehdokaslistat on viimeistään annettava valtuuston puheenjohtajalle sekä milloin vaalitoimituksen nimenhuuto aloitetaan.

### **120 § Ehdokaslistojen tarkastus ja oikaiseminen**

Kun ehdokaslistojen antamisen määräaika on päättynyt, valtuuston puheenjohtaja antaa ehdokaslistat vaalilautakunnalle, joka tarkastaa, ovatko ne asianmukaisesti laaditut. Jos listassa todetaan virheitä, annetaan asiamiehelle tilaisuus korjata virheet vaalilautakunnan asettamassa määräajassa.

Jos sama henkilö on ehdokaslistan korjaamisen jälkeenkin ehdokkaana useammalla listalla, vaalilautakunnan on, mikäli mahdollista, tiedusteltava ehdokkaalta, mille listalle hänen nimensä jätetään.

### **121 § Ehdokaslistojen yhdistelmä**

Ehdokaslistojen oikaisuja varten varatun määräajan päätyttyä vaalilautakunta laatii hyväksytyistä ehdokaslistoista yhdistelmän, johon jokaiselle ehdokaslistalle merkitään järjestysnumero.

Ennen vaalitoimituksen nimenhuudon alkamista ehdokaslistojen yhdistelmä annetaan valtuutetuille tiedoksi ja luetaan ääneen valtuustolle.

### **122 § Suhteellisen vaalin toimittaminen**

Äänestyslippuun merkitään sen ehdokaslistan numero, jolle ääni annetaan.

Valtuutetut antavat nimenhuudon määräämässä järjestyksessä valtuuston puheenjohtajalle äänestyslippunsa.

### **123 § Suhteellisen vaalin tuloksen toteaminen**

Valtuuston puheenjohtaja antaa äänestysliput vaalilautakunnalle, joka tutkii niiden pätevyyden sekä laskee ja ilmoittaa vaalin tuloksen noudattaen soveltuvin osin, mitä kuntavaaleista säädetään.

Vaalilautakunta antaa vaalin tuloksesta kirjallisen ilmoituksen valtuuston puheenjohtajalle, joka toteaa vaalin tuloksen valtuustolle.

## 17. luku Valtuutettujen aloite- ja kyselyoikeus

### 124 § Valtuutettujen aloitteet

Kokouskutsussa mainittujen asioiden käsittelyn jälkeen valtuustoryhmällä ja valtuutetulla on oikeus tehdä kirjallisia aloitteita kunnan toimintaa ja hallintoa koskevissa asioissa. Aloite annetaan puheenjohtajalle. Sähköisessä kokouksessa aloite lähetetään sähköisesti kokouksen puheenjohtajan ilmoittamalla tavalla.

Aloite on sitä enempää käsittelemättä lähetettävä kunnanhallituksen valmisteltavaksi. Valtuusto voi päättää, että aloitteessa tarkoitetun asian valmistelusta käydään lähetekeskustelu.

Kunnanhallituksen on vuosittain maaliskuun loppuun mennessä esitettävä valtuustolle luettelo valtuutettujen tekemistä ja kunnanhallitukselle lähetetyistä aloitteista, joita valtuusto ei ole edellisen vuoden loppuun mennessä lopullisesti käsitellyt. Samalla on ilmoitettava, mihin toimenpiteisiin niiden johdosta on ryhdytty. Valtuusto voi todeta, mitkä aloitteista on käsitelty loppuun.

### 125 § Kunnanhallitukselle osoitettava kysymys

Vähintään neljäsosa valtuutetuista voi tehdä kunnanhallitukselle kirjallisen kysymyksen kunnan toiminnasta ja hallinnosta.

Kunnanhallituksen on vastattava kysymykseen viimeistään valtuuston kokouksessa, joka ensiksi pidetään 3 kuukauden kuluttua kysymyksen tekemisestä.

Jos kysymystä käsiteltäessä tehdään kannatettu ehdotus tilapäisen valiokunnan asettamisesta selvittämään kysymyksessä tarkoitettua asiaa, valtuuston on päätettävä, asetetaanko tilapäinen valiokunta. Muuta päätöstä ei asiassa saa tehdä.

### 126 § Kyselytunti

Valtuutetulla on oikeus esittää kunnanhallitukselle kyselytunnilla vastattavaksi lyhyitä enintään 5 minuutin pituisia kysymyksiä kunnan hallintoa ja taloutta koskevista asioista. Kyselytunti järjestetään ennen valtuuston kokousta, jollei valtuusto toisin päättä. Kyselytunti on julkinen.

Valtuuston puheenjohtaja toimii puheenjohtajana kyselytunnilla. Kunnanhallituksen puheenjohtaja tai hänen määräämänsä vastaa kysymyksiin. Kysymyksiin vastataan saapumisjärjestyksessä, ellei puheenjohtaja toisin päättä. Vastauksen saatuaan kysymyksen esittäjällä on oikeus tehdä kaksi asiaan esittämäänsä kysymykseen liittyvää lyhyttä lisäkysymystä. Kysymysten johdosta ei käydä keskustelua.

Kysymys on toimitettava kirjallisena viimeistään 14 päivää ennen valtuuston kokousta. Myöhemmin toimitetut kysymykset sekä kysymykset, joihin ei kyselytunnilla ehditä vastata, siirtyvät seuraavaan kyselytuntiin.

## V OSA

# Päätöksenteko- ja hallintomenettely muissa toimielimissä kuin valtuustossa

### 18. luku Kokousmenettely

#### 127 § Määräysten soveltaminen

Tämän luvun määräyksiä noudatetaan valtuustoa lukuun ottamatta kunnan toimielinten kokouksissa sekä soveltuvin osin toimitus- ja katselmusmiesten kokouksissa. Luvun määräyksiä noudatetaan toissijaisina hallintosäännön muihin lukuihin nähden, jollei erikseen ole toisin määrätty.

#### 128 § Toimielimen päätöksentekotavat

Toimielin voi käsitellä asian varsinaisessa kokouksessaan, jossa kokouksen osallistujat ovat läsnä kokouspaikalla. Varsinaisessa kokouksessa voidaan käyttää sähköistä asiahallinta- tai äänestysjärjestelmää.

Toimielin voi pitää kokouksensa sähköisessä toimintaympäristössä, jolloin kokoukseen osallistutaan videoneuvottelua tai muuta soveltuvaa teknistä tiedonvälitystapaa käyttäen (sähköinen kokous).

Toimielimen kokous voi olla joko varsinainen kokous taikka sähköinen kokous.

Toimielin voi tehdä päätöksiä suljetussa sähköisessä päätöksentekomenettelyssä ennen kokousta (sähköinen päätöksentekomenettely).

Kunnanhallitus tai sen nimeämä viranhaltija vastaa, että sähköisiin kokouksiin ja sähköiseen päätöksentekomenettelyyn tarvittavat tekniset laitteet, järjestelmät ja tietoliikenneyhteydet ovat ajantasaisia ja tietoturvallisia lakien edellyttämällä tavalla.

#### 129 § Sähköinen kokous

Toimielin voi pitää kokouksen sähköisesti.

Suljettuun sähköiseen kokoukseen voi osallistua vain sellaisesta tilasta, jossa salassa pidettävät tiedot ja kokouksessa käyty keskustelut eivät ole ulkopuolisen kuultavissa eivätkä nähtävissä.



### 130 § Sähköinen päätöksentekomenettely

Toimielin voi päättää asioita sähköisessä päätöksentekomenettelyssä kuntalain 100 §:n mukaisesti. Päätöksentekomenettelyä voidaan käyttää kaikkiin toimielimen päätösvaltaan kuuluviin asioihin.

### 131 § Kokousaika ja -paikka

Toimielin päättää kokoustensa ajan ja paikan.

Kokous pidetään myös, milloin puheenjohtaja katsoo kokouksen tarpeelliseksi tai enemmistö toimielimen jäsenistä tekee puheenjohtajalle esityksen kokouksen pitämisestä ilmoittamansa asian käsittelyä varten. Tällöin puheenjohtaja määrää kokousajan.

Puheenjohtaja voi perustellusta syystä peruuttaa kokouksen.

### 132 § Kokouskutsu

Kokouskutsun antaa puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja.

Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat. Kokouskutsussa on mainittava, mitä toimielimen päätöksentekotapaa noudatetaan kunkin asian kohdalla. Jos asia käsitellään sähköisessä päätöksentekomenettelyssä, tulee kutsussa ilmaista, mihin mennessä asia on käsiteltävä sähköisesti.

Esityslista, joka sisältää selostuksen käsiteltävistä asioista ja ehdotukset toimielimen päätöksiä, lähetetään kokouskutsun yhteydessä, jolleivät erityiset syyt ole esteenä. Jos esityslistalla, liitteissä tai oheismateriaalissa on salassa pidettäviä tietoja, asiakirjaan tehdään merkintä salapidosta.

Kokouskutsu lähetetään jäsenille ja muille, joilla on läsnäolo-oikeus tai -velvollisuus, toimielimen päättämällä tavalla.

### 133 § Sähköinen kokouskutsu

Kokouskutsu, esityslista, liitteet ja oheismateriaali voidaan lähettää sähköisesti.

Tällöin kunnanhallitus tai sen nimeämä viranhaltija vastaa siitä, että tähän tarvittavat tekniset laitteet, järjestelmät ja tietoliikenneyhteydet ovat käytettävissä.

### 134 § Esityslistan ja liitteiden julkaiseminen kunnan verkkosivuilla

Esityslista julkaistaan kunnan verkkosivuilla. Ennen julkaisemista esityslistalta poistetaan salassa pidettävät tiedot sekä henkilötiedot, joihin ei liity tiedottamisintressiä. Verkossa julkaistavalta esityslistalta voidaan poistaa yksittäisiä kokousasioita, joihin ei liity erityistä tiedottamis-

intressiä tai mikäli erityisestä syystä asian valmistelua ei julkisteta ennen päätöksentekoa. Esi-  
tyslistan liitteitä julkaistaan verkossa harkinnan mukaan ottaen huomioon kunnan asukkaiden  
tiedonsaanti-intressit.

### 135 § Jatkokokous

Jos kaikkia kokouskutsussa mainittuja asioita ei saada kokouksessa käsiteltyä, käsittelemättä  
jääneet asiat voidaan siirtää jatkokokoukseen, johon ei tarvitse antaa eri kutsua. Kokouksesta  
poissa olleille lähetetään sähköinen viesti jatkokokouksen ajasta ja paikasta sekä jatkokokouk-  
sen päätöksentekotavasta.

Jatkokokouksen ajasta ja paikasta päättää puheenjohtaja. Jatkokokouksen päätöksentekome-  
nettelyn ei tarvitse olla sama kuin alkuperäisellä kokouskutsulla on mainittu.

### 136 § Varajäsenen kutsuminen

Toimielimen jäsenen on kutsuttava varajäsen sijaansa, mikäli hän ei pääse kokoukseen. Kun  
jäsen on esteellinen jossakin kokousasiassa tai esteen vuoksi ei voi osallistua jonkin asian kä-  
sittelyyn, hän voi kutsua varajäsenen yksittäisen asian käsittelyyn.

Myös puheenjohtaja, esittelijä tai toimielimen sihteeri voivat toimittaa kutsun varajäsenelle.

### 137 § Läsnäolo kokouksessa

Toimielimen jäsenten ja esittelijän lisäksi toimielimen kokouksessa on läsnäolo- ja puheoikeus:

- valtuuston puheenjohtajalla ja varapuheenjohtajalla kunnanhallituksen kokouksessa kun-  
talain 18.2 §:n mukaan
- kunnanhallituksen puheenjohtajalla ja kunnanjohtajalla muiden toimielinten kokouk-  
sessa, ei kuitenkaan tarkastuslautakunnan eikä valtuuston tilapäisen valiokunnan ko-  
kouksessa eikä vaalilaissa säädettyjen vaalitoimielinten kokouksissa.

Toimielin päättää muiden henkilöiden läsnäolo- ja puheoikeudesta.

Toimielin voi päättää asiantuntijan kuulemisesta yksittäisessä asiassa.

### 138 § Kunnanhallituksen edustaja muissa toimielimissä

Kunnanhallitus voi 2 momentista ilmenevin rajoituksin määrätä muihin toimielimiin edustajansa,  
jolla on läsnäolo- ja puheoikeus toimielimen kokouksessa.

Edustajaksi voidaan määrätä myös kunnanhallituksen varajäsen tai kunnanjohtaja.

Kunnanhallitus ei voi määrätä edustajaansa tarkastuslautakuntaan, valtuuston tilapäiseen valio-  
kuntaan eikä vaalilaissa säädettyihin vaalitoimielimiin.

### 139 § Kokouksen julkisuus

Kokouksen julkisuudesta säädetään kuntalain 101 §:ssä.

Jos toimitilin päättää pitää julkisen sähköisen kokouksen, yleisölle on järjestettävä mahdollisuus seurata kokousta internetin kautta sekä kokouskutsussa mainitussa tilassa.

### 140 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Avattuun kokouksen puheenjohtaja toteaa läsnä olevat sekä onko kokous laillisesti koolle kutsuttu ja päätösvaltainen.

### 141 § Tilapäinen puheenjohtaja

Jos sekä puheenjohtaja että varapuheenjohtaja ovat estyneitä tai esteellisiä jossakin asiassa, valitaan kokousta tai asian käsittelyä varten tilapäinen puheenjohtaja.

### 142 § Kokouksen johtaminen ja puheenvuorot

Puheenjohtajan tehtävistä kokouksen johtamisessa ja toimielimen jäsenen puheenvuoroista säädetään kuntalain 102 §:ssä.

Asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei toimitilin toisin päättä.

### 143 § Kokouskutsussa mainitsemattoman asian käsittely

Toimitilin voi esittelijän ehdotuksesta taikka jäsenen ehdotuksesta, jota on kannatettu, ottaa enemmistöpäätöksellä käsiteltäväksi asian, jota ei ole mainittu kokouskutsussa.

Jos esittelijän ehdotus on asian palauttaminen valmisteltavaksi, toimitilin voi ratkaista asian päätöksellään vain perustellusta syystä.

### 144 § Esittelijät

Kunnanhallituksen esittelijästä määrätään 3 §:ssä.

Sivistyslautakunnan esittelijänä toimii sivistysjohtaja.

Teknisen lautakunnan ja ympäristölautakunnan esittelijänä toimii tekninen johtaja.

Esittelijän ollessa estynyt tai esteellinen hänen sijaiskseen määrätty toimii esittelijänä.

Esittelystä tarkastuslautakunnassa määrätään 75 §:ssä.

### 145 § Esittely

Asiat päätetään toimielimen kokouksessa viranhaltijan esittelystä. Vaalilaissa säädetyissä vaali-toimielimissä asiat päätetään kuitenkin puheenjohtajan selostuksen pohjalta.

Esittelijä vastaa esittelemiensä kokousasioiden asianmukaisesta valmistelusta ja on velvollinen tekemään toimielimelle päätösehdotuksen.

Esittelijän ehdotus on käsittelyn pohjana (pohjaehdotus). Jos esittelijä on keskustelun aikana muuttanut esityslistalla olevaa ehdotustaan, muutettu ehdotus on pohjaehdotus.

Jos esittelijä ehdottaa asian poistamista esityslistalta, asia poistetaan, jollei toimielin toisin päättä.

Toimielin voi erityisestä syystä päättää, että asia käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta ilman viranhaltijan esittelyä. Toimielin voi tällöin päättää, että puheenjohtajan ehdotus on käsittelyn pohjana eikä vaadi kannatusta.

### 146 § Esteellisyys

Ennen asian käsittelyn aloittamista esteellisen henkilön on ilmoitettava esteellisyydestään ja esteellisyyden aiheuttamasta perusteesta sekä vetäydyttävä asian käsittelystä ja poistuttava kokouksesta.

Puheenjohtajan on tarvittaessa saatettava kokoukseen osallistuvan esteellisyys toimielimen ratkaistavaksi. Asianomaisen henkilön tulee tarvittaessa antaa selvitystä seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen esteellisyytensä arvioinnissa. Annettuaan pyydetyn selvityksen asianomaisen henkilön on poistuttava kokouksesta.

Henkilö, jonka esteellisyyden toimielin ratkaisee, saa osallistua esteellisyyttään koskevan asian käsittelyyn vain hallintolain 29 §:ssä tarkoitetussa poikkeustilanteessa.

Esteellisyyttä koskeva ratkaisu on perusteltava pöytäkirjaan.

### 147 § Pöydällepano ja asian palauttaminen valmisteltavaksi

Jos keskustelun kuluessa tehdään kannatettu ehdotus asian pöydällepanosta, palauttamisesta valmisteltavaksi tai jokin muu ehdotus, jonka hyväksyminen keskeyttäisi asian käsittelyn, seuraavien puhujien on puheenjohtajan kehotuksesta rajoitettava puheenvuoronsa koskemaan vain tätä ehdotusta. Jos ehdotus hyväksytään yksimielisesti tai äänestämällä, puheenjohtaja keskeyttää asian käsittelyn. Jos ehdotus hylätään, asian käsittely jatkuu.

### 148 § Ehdotukset ja keskustelun päättäminen

Ehdotus on annettava kirjallisena, jos puheenjohtaja niin vaatii.

Kun kaikki puheenvuorot on käytetty, puheenjohtaja päättää keskustelun. Puheenjohtaja selostaa keskustelun kuluessa tehdyt ehdotukset ja onko ehdotusta kannatettu.

### **149 § Ilman äänestystä syntyvän päätöksen toteaminen**

Jos keskustelun aikana ei ole tehty kannatettuja ehdotuksia, puheenjohtaja toteaa pohjaehdotuksen toimielimen päätökseksi.

Jos puheenjohtaja toteaa toimielimen yksimielisesti kannattavan kokouksessa tehtyä ehdotusta, puheenjohtaja toteaa ehdotuksen toimielimen päätökseksi.

### **150 § Äänestykseen otettavat ehdotukset**

Äänestykseen otetaan pohjaehdotus ja kannatetut ehdotukset. Ehdotusta, joka on tehty vaihtoehtoisena tai menee käsiteltävän asian ulkopuolelle, ei kuitenkaan oteta äänestykseen.

Jos ehdotuksen tekijä ei ole paikalla äänestyksen alkaessa, hänen tekemänsä ehdotus katsotaan rauenneeksi eikä sitä oteta äänestykseen.

### **151 § Äänestys ja vaali**

Äänestykseen sovelletaan muilta osin, mitä 15 luvussa määrätään äänestysmenettelystä valtuustossa.

Vaalin toimittamista koskevat määräykset ovat 16 luvussa.

### **152 § Pöytäkirjan laatiminen ja tarkastaminen**

Pöytäkirjan pitämisestä ja sisällöstä vastaa toimielimen puheenjohtaja. Jos puheenjohtaja ja pöytäkirjanpitäjä ovat eri mieltä kokouksen kulusta, pöytäkirja laaditaan puheenjohtajan näkemyksen mukaan.

Pöytäkirjan allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa pöytäkirjanpitäjä.

Pöytäkirja tarkastetaan toimielimen päättämällä tavalla.

Pöytäkirja voidaan allekirjoittaa ja tarkastaa sähköisesti. Sähköisessä päätöksentekomenettelyssä tehtyjä päätöksiä koskeva pöytäkirja tai sen osa voidaan tarkastaa erikseen ennen kokousta.

Mikäli pöytäkirjantarkastaja kieltäytyy tai on muuten estynyt tarkastamasta toimielimen pöytäkirjaa, pöytäkirja tarkastetaan toimielimen välittömästi seuraavassa kokouksessa.

Toimielimen pöytäkirjaan merkitään ainakin:

## Järjestäytymistietoina

- toimielimen nimi
- merkintä käytetyistä päätöksentekotavoista (varsinainen kokous, sähköinen kokous, yksilöidään päätökset, jotka on tehty sähköisessä päätöksentekomenettelyssä)
- kokouksen alkamis- ja päättymisaika sekä kokouksen keskeytykset
- kokouspaikka
- läsnä ja poissa olleet ja missä ominaisuudessa kukin on ollut läsnä
- kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

## Asian käsittelytietoina

- asiaotsikko
- asian yksilöivä asiatunnus
- selostus asiasta
- esittelijän päätösehdotus
- esteellisyys ja perustelut
- tehdyt ehdotukset ja onko niitä kannatettu
- äänestykset: äänestystapa, äänestysjärjestys, äänestysesitys sekä äänestyksen tulos siten, että kunkin jäsenen kannanotto ilmenee pöytäkirjasta
- vaalit: vaalitapa ja vaalin tulos
- asiassa tehty päätös
- eriävä mielipide

## Muina tietoina

- salassapitomerkinnot
- puheenjohtajan allekirjoitus
- pöytäkirjanpitäjän varmennus
- merkintä pöytäkirjan tarkastuksesta
- merkintä nähtävänä pitämisestä yleisessä tietoverkossa, mikäli pöytäkirja on ollut yleisesti nähtävänä

Pöytäkirjaan liitetään päätöksiä koskevat oikaisuvaatimusohjeet, valitusosoitukset ja muutoksenhakukiellot.

Toimielimen pöytäkirjan sisältöä koskevia määräyksiä noudatetaan soveltuvin osin viranhaltijan ja luottamushenkilön tekemissä päätöksissä.

Kunnanhallitus voi antaa tarkempia ohjeita pöytäkirjan laatimisesta.

### 153 § Päätösten tiedoksianto kunnan jäsenelle

Kunnanhallituksen ja lautakunnan pöytäkirja siihen liitettyine oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen pidetään tarkastamisen jälkeen nähtävänä kunnan verkkosivuilla siten kuin kuntalain 140 §:ssä tarkemmin säädetään.

Muun viranomaisen pöytäkirja annetaan vastaavalla tavalla tiedoksi kunnan jäsenille, jos asianomainen viranomainen katsoo sen tarpeelliseksi.

Kunnanhallitus antaa ohjeet salassapito- ja tietosuojavelvoitteiden huomioonottamisesta annettaessa päätöksiä tiedoksi yleisessä tietoverkossa. Lautakunta voi antaa tarkentavaa ohjeistusta omalla toimialallaan.



## 19. luku Muut määräykset

### 154 § Aloiteoikeus

Kunnan asukkaalla, kunnassa toimivalla yhteisöllä ja säätiöllä sekä sillä, joka omistaa tai hallitsee kiinteää omaisuutta kunnassa, on oikeus tehdä aloitteita kunnan toimintaa koskevissa asioissa. Palvelun käyttäjällä on oikeus tehdä aloitteita palveluaan koskevassa asiassa.

Aloite tulee tehdä kirjallisesti tai sähköisellä asiakirjalla. Aloitteesta tulee käydä ilmi, mitä asia koskee sekä aloitteen tekijän nimi, kotikunta ja yhteystiedot.

### 155 § Aloitteen käsittely

Aloitteen käsittelee se kunnan viranomaisen, jolla on toimivalta tehdä päätöksiä aloitteen tarkoitamassa asiassa. Jos toimivaltainen viranomaisen on toimielin, aloitteista ja aloitteiden perusteella suoritetuista toimenpiteistä on annettava toimielimelle tieto jäljempänä määrättyllä tavalla.

Kunnanhallituksen on vuosittain maaliskuun loppuun mennessä esitettävä valtuustolle luettelo sen toimivaltaan kuuluvista aloitteista ja niiden perusteella suoritetuista toimenpiteistä. Valtuusto voi samalla päättää, mitkä aloitteista on loppuun käsitelty.

Muun toimielimien kuin valtuuston toimivaltaan kuuluvista aloitteista on annettava tieto toimielimelle niiden päättämällä tavalla. Toimielin voi samalla päättää, mitkä aloitteista ovat loppuun käsiteltyjä.

### 156 § Aloitteen tekijälle annettavat tiedot

Aloitteen tekijälle on ilmoitettava kuukauden kuluessa aloitteen saapumisesta, missä viranomaisessa aloite käsitellään, arvioitu käsittelyaika sekä keneltä saa lisätietoja aloitteen käsittelystä.

Sen jälkeen, kun aloite on käsitelty loppuun, aloitteen tekijälle on ilmoitettava, onko aloite johtanut toimenpiteisiin.

### 157 § Asiakirjojen allekirjoittaminen

Valtuuston ja kunnanhallituksen päätökseen perustuvan sopimuksen ja sitoumuksen allekirjoittaa kunnanjohtaja ja varmentaa talous- ja hallintojohtaja, jollei kunnanhallitus ole päättänyt toisin.

Lautakunnan päätökseen perustuvan sopimuksen ja sitoumuksen allekirjoittaa toimialajohtaja, jollei toimielin ole päättänyt toisin.

Toimielimien pöytäkirjanotteen allekirjoittaa pöytäkirjanpitäjä tai muu toimielimien määräämä henkilö.



Toimielimen asiakirjoista annettavat otteet ja jäljennökset todistaa oikeaksi pöytäkirjanpitäjä tai muu toimielimen määräämä henkilö.

Viranhaltija allekirjoittaa päätökset, sopimukset, sitoumukset ja muut asiakirjat päättämissään asioissa.

Valmistelua koskevat asiakirjat allekirjoittaa asian valmistelija.

### **158 § Todisteellisen tiedoksiannon vastaanottaminen**

Todisteellisen tiedoksiannon voi kunnan puolesta vastaanottaa kunnanhallituksen puheenjohtaja, kunnanjohtaja sekä kunnanjohtajan valtuuttama viran- tai toimenhaltija.

Todisteellisen tiedoksiannon voi kunnan puolesta lautakunnan toimialalla vastaanottaa lautakunnan puheenjohtaja ja lautakunnan toimialan johtava viran- tai toimenhaltija.

## VI OSA

# Luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteet

### 20. luku Luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteet

#### 159 § Soveltamisala

Tätä hallintosäännön lukua sovelletaan kunnan luottamushenkilöille kuntalain ja valtuuston päätösten mukaisesti maksettaviin palkkioihin ja kustannusten korvauksiin.

#### 160 § Kokouspalkkiot

Kuntalain mukaisten toimielinten kokouksista maksetaan jäsenille seuraavat kokouspalkkiot:

- Valtuusto 80 €
- Kunnanhallitus 80 €
- Tarkastuslautakunta 80 €
- Muut lautakunnat ja johtokunnat 60 €
- Kunnanhallituksen asettamat toimikunnat 30 €
- Nuorisovaltuusto 30 €
- Vanhusneuvosto 30 €
- Veteraanasiaian neuvottelukunta 30 €

Vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan puheenjohtajille ja jäsenelle maksetaan kultakin toimituspäivältä palkkiota seuraavasti:

- puheenjohtaja 13 €/tunti
- jäsen 10 €/tunti

Vaalipäivältä korvausta voidaan maksaa enintään 14 tunnista.

Palkkio maksetaan kultakin alkavalta läsnäolotunnilta vaalitoimituksessa.

Kokouksella tarkoitetaan kuntalain tai muun lain tai asetuksen säännösten mukaisesti asetetun toimielimen sellaista kokousta, joka on laillisesti koolle kutsuttu ja päätösvaltainen ja josta laaditaan pöytäkirja tai muistio.

Kokouksessa puheenjohtajana toimivalle luottamushenkilölle maksetaan jäsenen palkkio 50 %:lla korotettuna. Korotettu kokouspalkkio koskee myös virkamiesesittelijää hallituksessa ja

lautakunnissa sekä pöytäkirjanpitäjää. Viranhaltijalla tai työntekijällä on oikeus korvaukseen, mikäli kokous alkaa klo 16 tai sen jälkeen, eikä tehtävää suoriteta viranhoito- tai työaikana. Korotettua palkkiota ei makseta seminaarien tai vastaavien tilaisuuksien puheenjohtajille.

Mikäli luottamushenkilö esteen tai esteellisyyden vuoksi kutsuu varajäsenen osaksi kokousta sijaansa, maksetaan kokouksesta palkkio molemmille. Jos varapuheenjohtaja tai määrättyä kokousta varten valittu puheenjohtaja toimii yksin puheenjohtajana kokouksen ajan tai enemmän kuin puoli tuntia, hänelle maksetaan puheenjohtajan kokouspalkkio.

Osallistumisesta valtuustoseminaareihin tai vastaaviin tilaisuuksiin, joista on asianomainen päätös, suoritetaan kultakin seminaaripäivältä toimielimen kokouspalkkiota vastaava palkkio. Mikäli henkilö osallistuu seminaariin enintään puolet sen kestoajasta, maksetaan hänelle puolet palkkiosta.

### 161 § Palkkio lisätunneilta

Kokouksesta, jossa toimielimen jäsen tai varajäsen on ollut saapuvilla yli kolme (3) tuntia, suoritetaan lisäpalkkiona 50 prosenttia peruspalkkiosta jokaiselta kolmen (3) tunnin jälkeen alkavalta tunnilta

### 162 § Kokouspalkkio kahdesta tai useammasta toimielimen kokouksesta

Jos saman vuorokauden aikana pidetään useampi kuin yksi saman toimielimen kokous ja/tai katselmus tai toimitus, katsotaan ne kokouspalkkioita laskettaessa samaksi kokoukseksi.

Mikäli luottamushenkilö osallistuu yhtäaikaaisesti kahden toimielimen kokoukseen, maksetaan hänelle kokouspalkkio vain siihen kokoukseen osallistumisesta, johon hän on osallistunut pidemmän aikaa.

### 163 § Vuosipalkkiot

Kokouspalkkioiden lisäksi maksetaan kokousten ulkopuolella toimielimen toimintaan liittyvistä tehtävistä seuraavat vuosipalkkiot:

Valtuusto

- puheenjohtaja 1 500 euroa/vuosi
- varapuheenjohtaja 750 euroa/vuosi

Kunnanhallitus

- puheenjohtaja 2 100 euroa/vuosi
- varapuheenjohtaja 750 euroa/vuosi

Lautakunnat ja johtokunnat

a) tarkastuslautakunta

- puheenjohtaja 800 euroa/vuosi

b) muut lautakunnat (sivistysltk, ympäristöltk, tekninen ltk)

- puheenjohtaja 600 euroa/vuosi

Kunnanhallituksen nimeämä jaosto tai toimikunta (asettamisen yhteydessä erikseen päätettäessä)

- puheenjohtaja 300 euroa/vuosi

Keskusvaalilautakunnan puheenjohtajalle maksetaan kertapalkkiona 500 euroa/vaali.

Milloin tässä pykälässä mainittu luottamushenkilö on estynyt hoitamasta tehtäväänsä, hänen oikeutensa kuukausi- tai vuosipalkkioon lakkaa, kun este on yhtäjaksoisesti jatkunut kuukauden. Sen jälkeiseltä ajalta on varapuheenjohtajalla tai -jäsenellä oikeus saada suhteellinen osa vuosipalkkiosta

Vuosipalkkio sisältää mm.

- korvauksen kokouksiin valmistautumisesta
- korvauksen asioihin perehtymisestä
- asioiden tiedottamisesta aiheutuvat tilaisuudet
- kuntalaisten yhteydenotot
- neuvottelut ja palaverit,
- korvauksen infotilaisuuksiin osallistumisesta
- onnittelukäynnit, vierailut ja tutustumismatkat
- edustustilaisuuksiin osallistumisen

Edellä mainittuihin tilaisuuksiin ym. osallistumisesta maksetaan matkakorvaukset. Ansionmenetyksen korvaamisesta on määräykset erikseen §:ssä 171.

### 164 § Osallistuminen toisen toimielimen kokoukseen

Kun luottamushenkilö on toimielimen kokouksessa läsnä muun kuin toimielimen puheenjohtajuuden tai jäsenyyden perusteella, maksetaan hänelle kokoukseen osallistumisesta toimielimen jäsenen kokouspalkkio.

Mitä 1 momentissa on määrätty, sovelletaan luottamushenkilöön, joka on asiantuntijana kutsuttu kuultavaksi sellaisen toimielimen kokoukseen, jonka jäsen tai puheenjohtaja hän ei ole.

### 165 § Muut kokoukset ja tilaisuudet

Neuvottelukuntien ja yhteistoimintaelinten sekä muiden vastaavien kokousten kokoontumisesta maksetaan puheenjohtajalle ja jäsenelle vastaava palkkio kuin lautakunnan puheenjohtajalle ja jäsenelle.

Palkkion maksamisen edellytyksenä on, ettei neuvottelukunta, yhteistoimintaelin tai muu taho maksa palkkiota.

### **166 § Palkkio toimituksista**

Toimielimen tai sen jäsenten suorittamasta tarkastuksesta, katselmuksesta tai muusta vastaavasta toimituksesta maksetaan kokouspalkkio. Edellä mainittuja toimituksia ovat esimerkiksi, rakennus- ja katukatselmukset sekä tarkastuslautakunnan arviointitilaisuudet.

Jäsenelle maksettavan palkkion edellytyksenä on, että tehtävä perustuu toimielimen päätökseen.

Luottamushenkilön, joka osallistuu tiedotustilaisuuteen, jossa edustaa kuntaa tai valvoo toimialaansa, maksetaan vastaava palkkio kuin toimielimen jäsenelle. Palkkiota ei kuitenkaan makseta vuosipalkkiota saavalle luottamushenkilölle.

### **167 § Kokouksen peruuntuminen**

Jos toimielimen kokous ei ole laillinen tai päätösvaltainen eikä kokousta voida pitää, maksetaan varsinaiseen kokoukseen paikalle tulleille saapuneille luottamushenkilöille kokouspalkkio kokonaisuudessaan.

### **168 § Luottamushenkilön palkkio sihteerin/pöytäkirjanpitäjän tehtävästä**

Toimielimen sihteerinä toimivalle luottamushenkilölle maksetaan jäsenen palkkio 50 prosentilla korotettuna. Korotettu palkkio koskee myös valtuuston, hallituksen ja lautakuntien pöytäkirjanpitäjäksi valittua viranhaltijaa tai työntekijää.

### **169 § Palkkion maksamisen edellytykset**

Kokouspalkkion maksaminen edellyttää, että luottamushenkilö on ollut läsnä koko kokouksen keston tai vähintään ½ tuntia. Peruutuneen kokouksen johdosta maksettavasta palkkiosta säädetään 167 §:ssä.

Puheenjohtajan kokouspalkkion maksaminen edellyttää, että hän toimii puheenjohtajana koko kokouksen ajan tai vähintään ½ tuntia.

Palkkion maksaminen perustuu pöytäkirjaan tai luottamustehtävän hoitamisesta laadittuihin muistioihin, johon on asianmukaisesti merkitty kokouksen/ tilaisuuden kesto, läsnäolijat ja sekä saapumiset ja poistumiset.

Matka-aikaa kokouspaikalle ja takaisin ei lasketa kokouspalkkioon oikeuttavaksi ajaksi.

### 170 § Palkkioiden maksaminen

Palkkiot maksetaan 2 kertaa vuodessa, kesäkuun ja joulukuun viimeisenä pankkipäivänä.

### 171 § Ansionmenetyksen ja muiden kustannusten korvaaminen

Luottamushenkilölle maksetaan korvausta ansionmenetyksestä sekä kustannuksista, joita luottamustoimen vuoksi aiheutuu sijaisen palkkaamisesta, lastenhoidon järjestämisestä tai muusta vastaavasta syystä. Korvaus maksetaan kultakin alkavalta tunnilta, enintään kahdeksalta tunnilta vuorokaudessa. Korvauksen määrä on enintään 55 euroa/tunti.

Luottamushenkilön tulee esittää ansionmenetyksestä työnantajan todistus, josta on käytävä ilmi, että luottamustoimen hoitamiseen käytetty aika olisi ollut korvauksen hakijan työaikaa ja että hänelle ei makseta siltä ajalta palkkaa. Elinkeinoharjoittajien tulee antaa vastaava kirjallinen selvitys ja vakuutus ansionmenetyksen ja luottamustoimen vuoksi aiheutuneiden kustannusten määrästä. Selvitystä ei kuitenkaan vaadita, jos todellinen ansionmenetyks on alle 23 euroa/ tunti.

Luottamustehtävien hoitamiseen katsotaan ansionmenetyksen korvauksia laskettaessa kuuluvan kokousaika mahdollisine kokoustaukoineen, kohtuullinen matka-aika kokoukseen ja takaisin kotoa tai työpaikalta sekä kokousmenettelyyn liittyvät tarpeelliset ryhmien väliset neuvottelut.

Ansionmenetyksen ja luottamustoimen vuoksi aiheutuneiden kustannusten korvaushakemus on esitettävä 6 kuukauden kuluessa toimielimen sihteerille.

Kunnan palveluksessa olevan luottamushenkilön tulee ilmoittaa hyvissä ajoin luottamustehtävän edellyttämästä poissaolosta esihenkilölle. Esihenkilön tehtävänä on, työtilanne huomioon ottaen, antaa lupa luottamustehtävän hoitamiseen. Luottamustehtävän hoitoon käytetyltä ajalta ei suoriteta palkanpidätystä.

### 172 § Matkakustannusten korvaaminen

Luottamushenkilön luottamustehtävän hoitamisesta johtuvat matkakustannukset korvataan kunta-alan yleisen virka- ja työehtosopimuksen mukaisesti.

Luottamushenkilölle, joka vammansa vuoksi ei kykene käyttämään julkisia kulkuvälineitä tai omaa autoa, korvataan toimielimen kokouksiin tai muihin edellä mainittuihin tehtäviin osallistumisesta aiheutuneet todelliset taksi- tai invataksikulut.

Oman auton käytöstä koituvia matkakustannuksia ei korvata silloin, kun yhteiskuljetus on järjestetty.

### 173 § Tarkemmat ohjeet

Kunnanhallitus voi antaa tarvittaessa tarkempia ohjeita tämän luvun soveltamisesta.

### 174 § Erimielisyyden ratkaiseminen

Toimivalta ratkaista erimielisyys, joka on syntynyt tämän luvun mukaisen palkkion ja korvauksen määrästä tai perusteesta taikka molemmista, on kunnanhallituksella.

